

Nabiinu bıcarı na yı te tın

Kasım

Nabiinu bɪcarɪ na yɪ te tɪn

(Le coeur de l'homme en kasɪm)

Tɔnɔ kuntu dai tɔn-duɔɔ. Ba maɲɪ ba da yigə ba pɔpɔni-ku
Fransi tuw ni ku dwe bina biə yale zum.

Dí na karumi tɔnɔ kum, dí wó lwarɪ wəənu zanzan kuri, yɪ ku
ja nyɔɔri ku pa dɪbam. Kú ta nyɪ dɪ niu mu te, dí wó na dí tutɪ
da, yɪ dí lwarɪ dí bɪcara na yɪ te Wɛ yigə ni. Nɔɔna zanzan
karumi-ku yɪ ba lwarɪ ni sutaani gani-ba dɪ pa ba ki wo-
balwaarɔ dwi təri təri mu, yɪ ba li wɔbɔɲa ba yagɪ kəm-
balwaarɔ ba daari ba tɔgi Wɛ, yɪ Dɪ ləni ba bɪcara Dɪ daari Dɪ
pa-ba ɲwi-duɲa kalu na ba ti tɪn.

Tɔnɔ kuntu bri wəənu zanzan woɲo mu, ti na pɔpɔni Wɛ tɔnɔ
kum wuni. Ku na pɔpɔni (*1 Zan 1:8-10*) tɪn, ku bri ni jəgə
kantɔ ni ba ɲɔɔni kuntu woɲo mu Wɛ tɔnɔ kum wuni.

COPYRIGHT ISBN

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. BOX 2191, PRETORIA, 0001 R.S.A.

(Une mission de littérature évangélique financée de dons)

Nabiinu bicari na yi te tin

Nabiinu bicari na dai We Joro digə, di yi sutaani tɪtɪŋa jəgə mu.

Á karımı-na 1 Zan 3:4-10.

Á na karımı tɔnɔ kuntu, ku nyi ni niu mu te. Á wó na á tɪtɪ ku wɔni. N na yi wɔlɔ na ba tɔgi We tin, naa n na yi We nɔɔnɔ, n nan na yi wɔlɔ na joori o yagi We cwəŋə tɔgum tin, nmu zi na yi wɔlɔ maama di, ní na n nyinyɔgu tɔnɔ kuntu wɔni. N tɪtɪ wó na n tɪtɪ ni We na nai nmu te tin. We ba kuri nɔɔna dawɔni. We nii nabiinu bicari ni mu, yi Di nai kulɔ maama na wɔra tin.

Sutaani mu yi vwa-nyina ko, di lim pɛ, di lɔgu kuntu dɪdɛɛru. Sutaani wai di ləni di tɪtɪ ni We maleka kalɔ na jigi We pooni tin, yi di nan daa dai We maleka ni nɔɔna badonnə na buŋi te tin. Ku nan na yi di zim maama, vwan tuntɔŋna ta wɔra, yi ba di wɪ ba tɔŋi ba pai Krisi mu. Ku nan dai kulɔ na wó su dɪbam tin, bɛŋwaani sutaani tɪtɪ wai di ləni di tɪtɪ di jiri ni We maleka kalɔ na jigi We pooni tin. (*Á karımı 2 Korenti 11:13-14.*)

Sutaani mu pai noona ba nai We kwær-ywæŋə kam wo-ŋunnu tum. Di maa ta pa ba bubuŋa ti, si ba yi zaŋi ba ni ka kuri.

(Á karumi 2 Korenti 4:4.)

Balu maama na yi lwarim tiinə tun, di balu na vin We ni tun maama nyi ni twa mu te We yigə ni lugu kuntu baŋa ni. Ba ba jigi ŋwia kalu na nuŋi We te tun. Ba nyi ni lilwə mu te.

Beŋwaani ba togi cwe silu na yi lugu baŋa wo-yɔɔru cwe tun mu, di sutaana-pe wulu na te weyuu tulampolo ciciri sum tun.

Sintu mu jigi-ba si maa tuŋa si na lagi te. *(Á karumi Efesezi 2:1,2.)*

Ku na dai ni ba yiə na puri, yi ba lwaru ni ba wu cɔgum wunu mu ba veə, ba kwe cwæŋə tugi-tugi mu ba maa ve cɔgum dilu na ba ti tun wunu. Wulu na wi o ba jigi lwarim tun, o tusi o tuti mu.

« Dí nan na te dí wi, dí ba jigi lwarim, dí ganu dí tuti mu, ciga tæri dí tee ni. Dí nan na se dí ta dí lwarim di We, Dl laan wó yagi-di Dl ma ce dibam, yi Dl daari Dl saari dí wo-balwaarv tum maama. Beŋwaani We bá kwani Dl ni, Dl yi ciga tu mu. Ku daari, dí na te dí wi, dí wu ki lwarim, dí pai We yi vwa-nyim mu, yi kv bri ni dí wu jorji Dl taanu dim mu dí ki dí wubuŋa ni. »
(1 Zan 1:8-10.)

Á na karumi tɔnɔ kuntu, yi á fɔgi á nii nyunyuru tilu na wu ku wunu tun, á wó wani á na á tuti bicari na nyi te tun ku wunu. Á yagi-na si We zəŋi Dl pooni dum á ŋwia wunu, si á wani á na á bicara yam na yi te tun. Lwari-na ni á yi lwarim tiinə mu We

yigə ni, si á yi zaŋi á vin ni á ba jigi lwarum. Beŋwaani We tɔnɔ tagi ku wɪ:

« *Dí nan na ŋwi pooni wɔni ni We na ŋwi pooni wɔni te tun, We Bu Zezi Kriŋi jana kam wó saari dí lwarum maama.* »

(1 Zan 1:7.)

Ku wɔra di nmu si n se Baŋa-We, naa n se sutaani. N wai n yi sutaani gambia, naa We tintuŋnu. Ku nan daa na yi lwarum mu te nmu ŋwia, yi zaŋi n səgi-ku We yigə ni. Loori We si Dɔ vri-m Zezi yuri ŋwaani. Wuntu mu tu lɔgu baŋa si o vri nɔɔna sutaani dam kuri ni, yi o cɔgi sutaani na jigi dam dilu dibam baŋa ni di pai dí ki lwarum tun. Zezi mu yi dibam vɔrvu.

Dibam wu Baŋa-We dilu na nai kulu maama na səgi dibam bicara wɔni tun yigə ni mu. We nai dí wɔbuŋa di kulu maama na səgi dí ŋwia wɔni tun. Dí bá wani dí səgi dí titi We yigə ni, naa dí səgi kulu dí na ki tun We yigə ni.

Beŋwaani We dilu na naani dibam zwa tun ni Dɔ dwe dibam.

Dilu na ki dibam yiə tun nai Dɔ dwe dibam. Beŋwaani Baŋa-We nii tɔga baŋa jəgə maama ni mu si Dɔ zəni nɔɔna balu na kwe ba bicara maama ba pa We tun. (*Á karumi 2 Kroniki 16:9.*)

Lwari-na ni Baŋa-We nai nɔɔnu maama vəŋə na yi te tun. We nii nɔɔnu maama di o na-vəli mu. Lim jəgə tərə nɔɔna balu na ki lwarum tun na wó wani ba səgi ba titi da. (*Á karumi Zobi tɔnɔ 34:21,22.*) á ta na karumi Zan 2:24, daani ku wɪ:

« *Zezi deen nan wu pɛ-ba o wu maama, beŋwaani o ye nɔɔnu maama na yi te tun* ».

Kuntɔ, nɔɔnɔ wɔlɔ Baŋa-We na yaɣi o lwarɔm Dɩ ma sɛ-o tin jigi yu-yoŋo. Nɔɔnɔ wɔlɔ We na wɔ yaɣi o lwarɔm o tɩti yuu ni tin jigi yu-yoŋo. Nɔɔnɔ wɔlɔ na ba jigi lwarɔm o bubuŋa ni dɩ o bɩcari ni tin jigi yu-yoŋo. (*Á karɩmɩ Lɛŋ-ŋwi tɔnɔ 32:1-2.*) á ta karɩmɩ Lɛŋ-ŋwi tɔnɔ 51 kum maama.

Matiyu 11:28-30 kum wɔni Zezi tagɩ o wɩ:

« Á ba-na amv te, abam balv bam maama á na bwani yi á zɩŋi zila yalv na dunə tin, si amv wó pa á na siun. Á sɛ-na si á tvŋi á pa amv, si á zaasi kvlv a na lagi a bri abam tin. Beŋwaani a yi wv-bono tu mv yi a yi tu-n-tɩti tu. Aá pa á wvbvŋa taa tigi jəgə didva . Beŋwaani amv tɩtvŋa yam ba cana, yi a na lagi si á ki kvlv tin yi mwali mwali mv. »

Dí laan wó bri wəənu tɩv na wɔ tɔnɔ kum wɔni tin nyinyuru tum kuri.

Dayigə nyinyugv Kum

Lwarɩm tu bɩcari mv tɩntv:

Nyinyugv kuntɔ maa bri baaru naa kaani wɔlɔ na ba tɔɣi We tin bɩcari na yi te tin mv. We tɔnɔ kum bəi nɔɔna bantv ni lwarɩm tiinə mv. Kv lagi kv ta ni sotaani mv te o ŋwia kam.

Ku bri ni o ki o fra na zuri wənu tɪv tɪn dɪ o tɪtɪ wɒbɒŋa na
lagɪ sɪ o taa kɪ te dɪ te tɪn mɒ. Mɒ o bɪcari dɪm na nyɪ te cɪga
cɪga We yigə ni.

Nɔɔnɔ wɔntu yiə yam na suni ya wiigi tun maa bri ni o yi sa-nywaru mu. Ku yi ni ku na pɔpɔni Bitar-dɔndi tɔnɔ 23:29-33 kum wɔni te tun mu. Ku bri ni nɔɔna balu na nyɔ sana ba bugi tun di balu na nyɔ sam dwi tɔri tɔri tun, bantu yiə mu suni. Bantu mu yɔni ba jaŋa, yi ba magi kantɔgɔ ba pɔɔni maŋa maama, yi nɔɔna magi-ba yi ku ba jigi kuri tun.

Ba ŋwɔa kam yi zuzuru yiranɔ mu, yi ba laan ki « a ya na maani ». Nan yi zaŋi n nii sana na suni yi ka lana te tun. Yi zaŋi n nii ka na swe ka kaagi zimbɔ kam wɔni yi ka curi te tun. Ku kweelim ni, sana kam wɔ dum-m mu ni bisankwɔa te, naa ka zaŋi-m ni kapaa te. Nmu laan wɔ buŋi wɔbuŋ-yɔɔru, yi n bicari laan wɔ pa n ŋɔɔni ŋwe silɔ na yi ŋwam-yɔɔru tun.

Nɔɔnɔ wɔm yuu kum kuri ni á wɔ na si bicɔŋɔ kum mu ba gigili ba kaagi yi vara dwi tɔri tɔri nyunyuru wuru.

Nyinyuru tintu maa bri lwarma dwi zanzan na su nabiinɔ bicari te tun mu. Beŋwaani nabiinu bicari mu yi lwarim maama pulim jɔgɔ. Baŋa-We nijonnu Zeremi deen tagi ni, nabiinu bicari tiini di gugwɔli zanzan, yi di jigi pu-siŋa.

Nɔɔn-nɔɔnɔ bá wani o lwarɔ-di. (*Á karimi Zeremi 17:9.*)

Dɔbam Yuutu Zezi titi di maa bri ni ku yi ciga mu, beŋwaani o tagi o wi:

« Ku yi nɔɔnɔ wɔbuŋa mu pai o lagi wo-balwaaru kɔm, ku na yi boorim wo-zɔɔna dwi maama, di ŋwuni, di nɔn-gvra, di wo-

swənə zanzan, di pu-sija, di kampinə, di wo-digiru kikiə, di wu-guru, di bibara di nən-tura, di kamunni, di jwərim.

Wo-balwaarv tuntu maama nuji nɔɔnv wvni mv yi ti cɔg-o. »
(Mariki 7:21-23.)

1. Kakolokolo kum nyinyugv kum kuri mv tuntu: Nɔɔna zanzan mv nai kakolokolo lam. Ku nyinyugv kum nan maa bru kamun-nyim na yi te tun mv. Sutaani yiri na yi Lusifeeri tun yaa yi maleka kalv deen na jigi We pooni tun mv. Di nan tua di kamunni dum nwaani mv, yi di laan ji We dum. Di deen ki kamunni mv, di lagi si di di ta ma di We. kuntu nwaani mv We zeli-di Di sɔɔɔ ni. (Á karim Ezayi 14:9-14 di Ezekiyeli 28:12-17.)

Kamunni nuji sutaani te mv. Dí wai dí na kamunni wəənu dwi təri təri wvni. Nɔɔna badaara ki kamunni di ba jujgrv, naa di ba yiyiu mv. Badonnə maa ki kamunni di ba na kwe ba yira te tun. Ba wai ba jigi ba yira ba bru te maama ba na lagi tun nɔɔna yigə ni, yi cavura ba jigi-ba. Babam di maa ki kamunni di ba nunwanja zila leem. Ku na yi di zwannv di jafola pum ni ku na nɔɔni te Ezayi tɔɔɔ 3:17-24 kum wvni tun. Nɔɔna badaara di maa ta pai ba titi zulə di ba nabaara deen na ki kulv tun. Badonnə di ma ta tee ba titi di ba na yi dwi dulv tun nwaani, naa ba dwi tiinə mv nwaani, naa ba dwi bwali magum yono nwaani, yi ba daari ba swe ni We na yi ba

naanv tun culi balv na yɪ kamun-nyɪna tun mu, yɪ Dl daari Dl kɪ balv na yɪ tu-n-tɪtɪ tiinə tun lanyiranɪ.

Á karımı 1 Pɪyɛɛrɪ 5:5. Kɪ tagɪ kɪ wɪ:

« *We culi balv na kɪ kamunni tun, yɪ Dl daari Dl kɪ balv na tu ba tɪtɪ tun lanyiranɪ.* » kuntu, We culi kamun-nyɪna dɪ banɪ-nyɪna. (*Á karımı Bitar-dɪndɪ tɔnɔ 8:13.*) Lwari-na nɪ, banɪgɪru

cɔgɪ nɔɔnɔ mu yɪ kamunni pa nɔɔnɔ tɔɪ.

(*Á karımı-na Bitar-dɪndɪ tɔnɔ 16:18.*)

2. Kakurə kam nyɪnyɔgɪ kum mu tuntu: Kakurə yɪ varum wɔlv na jɪgɪ digɪru yɪ woŋo maama fra jɪg-o tun mu. kuntu, ka nyɪnyɔgɪ kum maa brɪ wo-balwaarɪ fra na yɪ te tun mu. Kɪ na yɪ wo-digɪru kənə, dɪ kalaga bubuŋa, dɪ boorim tituŋa dwi maama. Lwama yantɔ laan tiini ya jɪgɪ dam mu, kɪ na yɪ zɪm maŋa kantɔ wɔnɪ. Kɪ yɪ lɔgɪ tiim maŋa mu. Kuntu, dɪbam maŋɪ sɪ dɪ lwari bitarɪ silɔ Zezi dɛen na tagɪ tun na yɪ cɪga mu. Kɪ laan maa ve bɪna mɔr-tɪle mu, o dɛen tagɪ o wɪ: Lɔgɪ tiim maŋa nɪ, kɔv ta nyɪ nɪ Sodɔm dɪ Gomɔɔrɪ maŋa dɛen na yɪ te tun mu. Ba dɛen wɪ jaanɪ ba tɪtɪ yɪ ba kɪ boorim dɪ wo-zɔɔna dwi maama yɪ ba ba kwari cavura.

Baŋa-We tɔnɔ kum brɪ dɪbam boorim tituŋa na tiini ya ba lana te tun. Á na karımı 1 Korɛntɪ 6:18-19, kɪ tagɪ kɪ wɪ:

« Á nan yagi boorim kəm dwi maama. Kəm-balwaarv tulv maama nɔɔnv na wó ki tun, o bá ki o yagi o yira wɔni. Nɔɔnv nan na boori, kɔntv yi kəm-balwɔv kulv o na ki o yagi o yira wɔni tun mv. Abam yəri ni á yira yam nyi di We titi digə mv Dl Joro kɔm na zɔvri ka wɔni na? We ki Dl Joro kɔm á bicara ni mv. kɔntv ŋwaanv kv daa dai abam titi mv te á yira yam. »

Á na karımı 1 Korənti 3:17 kɔm wɔni, kv tagi kv wı: « Wɔlv nan na cɔgi We digə kam tun, We wó cɔgi kɔntv tu di mv. Bəŋwaanv We digə kam yi Dl titi di-laa mv. Abam titi nan mv yi Dl digə kam kɔntv. »

3. Təru wɔm nyinyɔgv kɔm na brı kulv tun mv tıntv:

Təru yi varım wɔlv na jigi digiru tun mv. kulv maama təru na nɛ tun, o kwe o di mv. Kv lana yoo, kv ba lana yoo, óo kwe o di mv.

Kɔntv, mv lwarım tu di bicarv na yi te. Kulv maama o na nɛ tun o kwe o li mv. Kv na yi bubɔŋ-balwaarv, di swa-twərə yalv na ba lana tun, di twaanv tulv na ba lana tun kara, di nyinyɔrv maama niim su o bicarv mv. We ya na ki o yira yam sı ya taa yi Dl Joro digə tun, ya laan jigi wo-digiru kənə nyım mv. Wəənu tulv na ba lana tun laan mv te-ya. Kv na yi sıgaarv nyɔɔm di nanwalı lənim di gwə dɔnım, di wi nyɔɔm, di wəənu tulv maama na yi wo-balwaarv tun. Kaana di baara tiini ba mı di nanwala nyɔɔm kv dwəni faŋa.

Baŋa-We yirani mu wó wani Dl li dibam, ku na yi sana nyɔɔm di nanwala di sɔgaara maama na yi sɔtaani dam dum tun wɔni. We nɔɔnu daa ba ki wɛɛnu tum kuntu. Beɗwaani o bá wani o digimi o yira yam di KulɔKulɔ, ya na suni ya yi Baŋa-We Joro kum digɛ tun ɗwaani.

Á karumi 1 Korenti 3:16-17, ku wi:

« Abam yari ni We Joro Kum na wu abam bicara ni tun, á nyi di We titi digɛ mu Dl na zɔvri ka wɔni na? WUlv nan na cɔgi We digɛ kam tun, We wó cɔgi kuntu tu di mu. Beɗwaani We digɛ kam yi Dl titi di-laa mu. Abam titi nan mu yi Dl digɛ kam kuntu ».

Nɔɔnu wulɔ na yi nɔn-kolo tun, ku di ta yi ni wo-zɔɔna kɛm mu We yigɛ ni. Dibam di si dí taa ɗwi mu, si dí ba ɗwi si dí taa di. Kana na jigɛ nɔɔnu wulɔ tun wai o di wɔdiu kulɔ na yi wɔdi-ɗuɗu tun o sui. Ku daari nɔɔnu wulɔ wɔdiu kumkomaasi na jigɛ tun na maɗi o di di, o daa ta wó taa te o wi, ba pa-o ba wɛli da mu. Fra di kumkomaasi tu ba fɔgi o sui. Moyisi mumaɗa kam ni, nɔɔnu na jigɛ bu wulɔ na ba se o tiinɛ ni, yi o yi vɔnvɔnu, o zwa ba ni, o ba se kwia, yi o yi nɔn-kolo di sa-nyɔru, ba deen maɗi si ba dul-o di kandwa mu ba gv. (Á karumi Cullu tɔɔ 21:18-21.) Beɗwaani sa-nyɔru di nɔɔnu wulɔ na yi kanwolo tu tun fɔgi o pai zɔri mu zɔvri-o, yi ku laan wó ja-o ku zɔ cam wɔni mu. Nɔɔnu wulɔ na tɔgi di nɔɔna balu na nyɔ sana ba bugi ba ki wo-zɔɔna tun, ki o ko mu cavura maɗa maama. (Á karumi Bitar-dindi tɔɔ 23:21 di 28:7.)

Nɔɔna balu na saŋɪ sa-dɛ di balu na jigi-si ba yɛgi ba pa nɔɔna nyo ba bugi tun di ki lwarum mu. Wulu na pe o doŋ sana si o nyo o bugi, di wulu na loe sana o wɛli da si o ma pa o doŋ nyo o bugi tun wɔ na cam. (Á karımı Abakuki 2:15.)

We tɔnɔ daa ta bri dɪbam ni:

« *Abam yəri ni balu na ba tɔgi ciga tun bá na jəŋə je We paari dim wɔni na? Yi zaŋɪ-na á ganɪ á titi. Balu na boori tun, naa jwə-kaana, naa ka-lagina, naa baara balu na tigi di ba donnə ba maa jiri kaana tun, naa ŋwuna, naa wo-swən-nyina, naa sa-nyɔra, naa nɔn-twuna, naa vɪnvirna bá na jəŋə je We paari dim wɔni.* » (1 Korɛnti 6:9-10.)

Dɪbam na yi nabiinə yi dí ki lwarma yalu maama tun bri fasi Galati tɔnɔ 5:19-20 kum wɔni. Pooli dɛɛn tagi o wi:

« *Nabiinə wobvɔja na lagi si ba taa ki wəənu tilv tun mu tintv, ti yi ja ja mu: kv yi boorim dwi maama, di wo-digiru tutvɔja, di wo-zɔɔna kənə dwi maama, di jwənə kaanum, di liri dim, di ka culi daani, di ka ja daani, di wv-gvɔ, di ban-zɔŋɔ, di ka beeri ka yiratv zənə, di ka yi se daani, di ka pɔɔri daani, di wo-swənə, di sa-nyɔri, di nɔn-kwəlɪm, di ka ki wo-yɔɔrv tidonnə. A nan ta wɔ fɔgi a kaani abam a wɛli da ni, balu na yəni ba ki wəənu tum kvntv dwi tun, ba bá tɔgi ba zv We paari dim wɔni.* »

Á ta karımı Efɛɛzi 5:18, kv tagi kv wi:

«Yi taá yi nɔɔna balv na nyo sana ba su ba bugi tin, si kvntv pai á ηwla cɔgi mv. Á nan za pa-na We Joro kum su á bicara lanyirani ».

Dɔbam na lagi si We Joro kum su dɔbam bicari tin, kv nyi di na-nyɔm na jigi dɔbam te tin mv. Zezi nan tagi o wi:

« Na-nyɔm na jigi wɔlv maama tin, si o ba amv te o nyo ».
(Zan 7:37.)

Wɔlv maama zi ba jigi sɛbu di, o di nan ta ba, si We wó pa o nyo kafe, o bá ηwi kulɔkulɔ. (Ezayi 55:1.)

Zezi ta tagi o wi:

« Kv nan na yi na balv amv na wó pa tin, na-nyɔm daa bá ja wɔlv na nyɔgi-ba tin. Na balv a na wó pa tin wó ji nɔnɛni buli-yi mv te o wɔni, yi di wó ta burə na balv na pai ηwi-dvɔja kalv na ba ti tin. » (Zan 4:14.)

4. Kajəmbwəgə nyunyugu kum ma bri yawɔɔ na yi te tin mv. Kv bri ni n na lagi n ki woŋo zum, yi n yəni n ta yawɔɔ ηwaaɔ n wi n yagi si jwaaɔ si n ki-kv te tin woŋo mv, yi kv ta bri pwərsəm woŋo. Bicar-kuru yi lwarim dilu cira na ki tin mv.

Bitar-dɔndi tɔɔɔ 21:25-26 tagi kv wi: *« Yawɔɔ-nyim fra mv joori ya gvi o titi. Beηwaaɔ o ba lagi si o ma o jia o tɔŋi. Kv daari yi de maama o fra laan zɔvri wəənu zanzan. »*

Zozwe deen tagi di Yisrayeli nɔɔna bam o wi: « Á yi zaŋi á pa yawɔɔ zu abam si á vu á joŋi tuv kum á taá te. »

Nabinzwənə yira tiini ya bwənə si o wani o joŋi wəənu tɔlv na yi We nyum tun. Luki tɔnɔ 13:24 kum wɔni Zezi tagi o wi:

« Á taá cv á tti si á kwaani á da ni dilv na puni tun á zu We paari dum wv. A lagi a ta abam si nɔɔna zanzan wó ba ba beeri si ba zu, yi ba bá wani ba na cwəŋə ».

Yawɔɔ yi woŋo kulv na wó wani kv pa dí ga vrum We yigə ni, yi dí kwəri dí vu cɔgum jəgə tun mu. Kv wai kv pa dí daa ba loori We naa dí beeri wəənu tɔlv na yi We nyum tun, naa dí daa ba ki dí wv-didva di We si dí maa na We nadunni dum Dl na goni ni si Dl pa dibam tun. kuntu, yawɔɔ wai kv jaani-m kv ve cɔgum wɔni. We na ŋɔɔni di nmv si n kwe n bicari n pa-Dl zum, sutaani di wó ta di nmv di wi, n yaŋi si jwaani naa de didoŋ ni, yi di laan daari di ye ni, di daa ba lagi di pa-m cwəŋə maŋa di maŋa si n kwe n ŋwia n pa We.

N laan wó ba n ti n lwarim wɔni mu, yi n daa wv kwe n ŋwia n pa Zezi si n na vrum. Á na karimi Ebru tɔnɔ 3:7-8, kv wi:

« Kuntu ŋwaani se-na We Joro kum na tagi te kv wi: « Abam zum na ni We kwərə kam, á yi zaŋi á digili á bicara. »

Nɔɔna zanzan mu tagi ba wi, maŋa kalv na buni tun ba laan wó se Zezi, yi ba nan da wv ne pwələ maŋa di maŋa. Yi zaŋi n ta ni jwaani, si nmv ba te jwa.

Liri kərə badaara yəni ba mat kajambwəgə kogli mu ba maa

ki ba liri kikiə. kuntu, kajambwəgə kam abam na ne tun maa bri cirum woŋo di liri kikiə di jwənə kaanum mu. N na kwe n bicari n ki liri kikiə wɔni, n yagi We dɔlɔ na jigi dam yi Dɔ ɲwi tun mu. Ku na dwe didi, maŋa kalɔ dɔ na wu cam wɔni naa yawuru wɔni tun, We taani dum tagi dɔbam di wi, dɔ bəŋi ɲwɔa Tu Baŋa-We si Dɔ zəni dɔbam. Dɔ wu maŋi si dɔ kwe dɔ tuti dɔ pa wəənu tidonnə si ti zəni dɔbam. Bəŋwaani nɔɔnu wɔlɔ na yi ciŋa tu tun, We mu bri-o cwəŋə yi o veə. Á na karımı Ləŋ-ɲwi tɔnɔ 37:23, ku wi:

« Yuutu We mu pai nɔɔnu ne jigi dam yi si veə ».

We mu ta nii cwəŋə kalɔ o na tɔgi tun baŋa ni. O na tu di, o ta wó zaŋi. We deen pɛ Yisurayeli biə bam niə mu si ba taa tɔga, yi Dɔ tagi ni, nɔɔnu wu maŋi si o taa ki cirum titɔŋa ba wɔni, o nan wu maŋi si o ki liri mwaanu, naa vuŋu titɔŋa ba titari ni. Ku wu maŋi si nɔɔnu taa wu ba wɔni o na pwərisə, naa o ta bəi cirə. Bəŋwaani We culi nɔɔnu wɔlɔ na ki kuntu tun. (Á karımı We cullu tɔnɔ 18:10-12.) á na karımı Brum tɔnɔ 22:15 kum, ku tagi ku wi:

« Balɔ na wó maŋi tu kum cicwəŋə ni tun mu yi balɔ na ki wo-zɔɔna di liri kərə, ku wəli di balɔ na boori tun, di balɔ na yi nɔn-ŋvra tun, di balɔ na kaani jwənə tun, ku wəli di balɔ na soe vwa-ƒɔm yi ba ki vwan kikiə tun. »

Maŋa kalɔ nmu na wura n karımı tɔnɔ kuntu tun, dedoŋ We

ηῶντι δι νμυ Δλ πα n na baari yi n twəri swa n ki n wu-didva di Zezi si We vri n ηwia kam Δλ yagi. Ku nan ta wai ku ki si sutaanti na nyi di kajambwəgə kam na wu nῶnu bicari wunti tun di ηῶντι δι νμυ si n yagi swa twərə yam si kwaga seeni. Ku nan ta wai si di taa pai fubni jigi nμv. N wai n buḡi ni: « A sῶḡ tiinə wó ta ni bæe mu di a na de We zim, naa amu cillonə wó ta ni bæe mu? Lugu kum nῶna bam na nii ni a de We, tita mu baá ηῶντι? Amu daa na ba tḡgi di ba a ve je silu ba na ki wəənu tilu na wu maḡi di We tḡgum tun, bæe mu lagi ku ba? »

Nμv na buḡi kuntu, nῶna fubni di tḡvni fubni wó pa n ji sutaanti gabaa mu, ni ku na pupvni Ebru tῶḡ 2:14-15 wunti te tun. Zezi nan vri dɪbam si dí yi ta funa mu.

Nμv maḡi si n ta n nii Zezi Krisi nadunni dɪm di o zulə yam, di o ηwia kalu na ba ti tun mu. Wo-laarv tilu maama We na wó pa dɪbam Zezi ηwaaḡi tun tiini ti lana ti dwe lugu kum wəənu tilu n na maḡi si n yagi n kwaga ni tun.

5. Nywənkurə yi varum wulu na yi jῶḡ tun mu, yi ka kwəri ka yi varum wulu na cana zanzan. Ka yi vari-balῶḡ mu gaa ni. Ba maa ma nywənkurə ba bri nabinzwəḡə bicari na su di ban-zῶḡ di pu-sunni di ka-culi-daanti te tun. Maḡa zanzan lwarma yantu ve ya guri nῶn-gura ni mu. Dədoḡ n wai n pɪnti n titi ban-zῶḡ maḡa ni. Ku nan wai ku ki si n daa bá wani n titi n

ja maŋa kadoŋ ni. kuntu, n maŋi si n lwarɪ ni nmu yi ban-tu mu, si n daari n loori Zezi si o vri-m bani dum wɔni.

Yagi ban-zɔŋɔ di pu-siŋa, si n daari n yi pa n wu zaŋi, si wænu tum kuntu wó ja wo-balɔɔ yirani mu ti ba.

(Ləŋ-ŋwi tɔnɔ 37:8.) Wu-zɔŋɔ yi wo-balɔɔ mu ku na cɔgi nɔɔna. Ku nan na yi wu-guru, ku tiini ku cana ku gaali.

(Bitar-duɔdi tɔnɔ 27:4.) Yi zaŋi n pa n bani taa zaŋi lula.

Balu na ba jigi bubuŋa tun yirani mu pai ba bana zaŋi mwalɪ mwalɪ. (Eklestasi tɔnɔ 7:9.) á na karumi Kolɔsi tɔnɔ 3:8, ku tagi ku wi:

« Á maŋi si á li wo-balwaarv tum kuntu maama mu á bicari ni. Ku na yi ban-zɔŋɔ di ka-culi-daani di pu-siŋa ».

Nɔɔna zanzan mu wura ba na nyɔ sana, naa ba na mɔɔni ba juna badonnə yum ni si ku pa ba bana zuri. Ba nan na nyɔ sana kalu tun nyi ni bisankwi di kape vian mu te. (Á karumi We cullu tɔnɔ 32:33 kum wɔni.)

Ka mɔ juni n doŋ yuu ni, ku zuri nabinzwənə bicari. Ku nan ba tɔgi We wubɔŋa. « A badon-sonnu-ba, á yi taá buŋi si á ki balu na ki abam lwarum tun di lwarum. Nan yagi-na, si We ban-zɔŋɔ kum wó ba ba baŋa. Beŋwaani ku pupuni We tɔnɔ Kum wɔni, ni Baŋa-We tagi Dɪ wi:

« Amv yi wulv na wó cɔgi nɔɔna di ba kəm-balwaarv tun. Amv wó pa ba joori ba na kulv na maŋi di ba tun. » (Rom 12:19.)

Zezi tagi o wɪ: « Á taá soe á dvna, si á daari á taá loori We á pa balv na jigi abam ba beesi tun. » (Matiyu 5:44.)

« Abam na yagi á ma ce nɔɔna balv na ki abam lwarim tun, á Ko We di wú yagi abam lwarim Di ma ce abam. »
(Matiyu 6:14.)

Bubuɗ-balwaarv tilv na yi wu-cɔgɔ di wu-guv, di najara bubuɗa di nɔn-gvra bubuɗa tun mu su nabinzwənə bicari. Dɪbam nan na se, We wú pa dɪbam bicar-zuru cɪga cɪga. Pooli tagi o wɪ:

« We wú pa á bicara taa zurə, si kv dwəni nabiinə na wú wani kvlv ba lwarɪ tun. Kv maa pa kvlvkvlv bá wani kv cɔgi á bicara di á wobuɗa maama, abam na ɣwi di Zezi Krisi tun ɣwaani. »
(Filipi 4:7.)

6. Bɪsankwɪa deen mu ganɪ Awa yi o tusi Edenɪ gaariɪ dum wunɪ tun. kuntu kwaga ni Adam di o kaani Awa daa ba jigi wəl-dɔnɔ di Baɗa-We. Bɪsankwɪa kam ma bri sutaani na pai wu-guru zɔvri nɔɔnv bicari te tun mu.

Sutaani wu deen tiini kv zaɗi mu yi wu-guru jigi-di, di na ne ni We pe Adam di Awa jəgə si ba taa zɔvri gaariɪ dum wunɪ, si ba taa jigi ɣwɪa didaani We tun. Kv yi wu-guru ɣwaani mu sutaani lagi si di cɔgi-ba. Di ma sunɪ di cɔgi ba di We na jigi wəl-dɔnɔ kvlv daani tun. kuntu di zɪmmaama di, sutaani wu-guru kum kuntu ta su nɔɔna zanzan di bicara mu. Maɗa kalv ba na wú na ni ba donnə ɣwɪa lana naa ba wvra ba kwi tun, ba

jigi wu-guru mu di ba. Salomɔn le tɔnɔ 8:6 kum tagi ni, wu-guru jigi dam ni curu na jigi dam te tun mu. WU-guru wó pa bubuŋ-balwaaru mu zU n bicari, yi n laan lagi si n cɔgi n donnə ŋwia. Ku nan ta wai ku jaani-m Ku ve nɔn-gura wu. Maŋa zanzan, kuntu mu cɔgi baara di ba kaana daani. Wu-guru mu pɛ yinigə di culim wu lugu baŋa ni, di wəenu dwi təri təri wuni, nabinzwənə ŋwia wuni. Ku nan ta wu We tintuŋna di titari ni, ku na yi karanyina tiinə di balu na tɔɔli We kwərə kam tun titari ni. kuntu, ku maŋi si ba kwaani ba yiri ba titi mu, si ba yi yagi ba pa sutaani ma wu-guru di ma cɔgi ba We tituŋa yam. Maŋa kam ba na wó ba ba na ni We kwe ba wu nɔɔnu didva si Di maa tuŋi tituŋ-kamunnə tun, ba wu maŋi si ba ki wu-guru ku ŋwaani.

7. Bumburi di tuga kasulu mu di ma ŋwi. Di nyunyugu kum ma bri nɔɔnu wulu na soe səbu tun woŋo mu.

« Beŋwaani səbu-swənə mu yi lwarim dwi maama pulim je. Nɔɔna badaara wura ba na pɛ ba wubuŋa zu səbu-lagi yi ba yagi We ciga kam, ku pa ba jigi ba titi ba yaari zanzan. »
(1 Timoti 6:10.)

Bumburi wai di di mumla zanzan di yirani, ku ba ku yi si di bagi di ti. Nɔɔnu wulu na soe wəenu tun ba se o zəni o donnə balu na yi yinigə tiinə, yi ba ba jigi KulɔKulɔ tun. O tiini o kwaani si o vani woŋo maama o ki o titi juŋa ni mu. Ku zi tɔgi

ciga cwəŋə yoo, ku ba tɔgi yoo, o tiini o lagi si ku zu o juŋa mu, yi lɔgu baŋa nadunni dum maama lagi di ba di cɔgi mu. Á karımı Matiyu 6:19-21 Kum, Zezi tagi o wɔ:

« Nan yi zaŋi á kwaani si á na jijigirv zanzan lɔgu kvntv baŋa ni. Á na tiŋi jijigirv lɔgu baŋa yo, ti wó ba ti cɔgi. Tva wó mu-ti, yi ti wó svŋi ti cɔgi. Iŋwuna di ma wó bwəri sɔŋɔ kum ba zu ba ŋɔ-ti. Abam nan maŋi si á tiŋi á jijigirv zanzan Wɛ-sɔŋɔ ni mu. Beŋwaani, abam jijigirv na tigi me tun, á bicara di tigi dáani mu. »

Á na karımı Zozwe 7 kum wuni ku bri ni, Akan di o sɔŋɔ tiinə bam maama tigi ba na soe səbu di səbu-siŋa di nunwaŋa kandwa di gwar-ŋunnu tun ŋwaani mu. Zezi karabu Zudasi dɛen ve o kuuri ŋona mu o ti, beŋwaani səbu-swənə mu pɛ o yəgi Zezi na yi o vurnu di o yuutu tun o pa o duna bam (Matiyu 27:3-5.) á ta karımı Luki 12:13-34.

Ku dai səbu naa səbu-siŋa kam mu ga yi lwarum. Ku yi səbu-swənə kalu na səgi nabiinə bicara ni tun mu yi lwarum. Nɔɔna murr-murru, ku na yi kaana di baara, ku na yi nɔɔna dwi maama wuni, ku yi səbu ŋwaani mu ba cɔgi ba ŋwɪa, ba ta kwəri ba cɔgi ba sɔŋɔ tiinə di ŋwɪa. Beŋwaani səbu fra mu zu-ba, yi ba se si ba ki kulv maama ba na wó ki si ba maa na səbu tun. Ba se si ba ki kənə dwi maama yalv na wu maŋi tun. Səbu-swənə di səbu kunkomaasi, di n na lagi si n na zulə naa dam, ti maama yi bidwi mu.

Ku na yi lɔgv baŋa dam naa ku na yi We cwəŋə kam wɔni dam mu, n na lagi si n ta n te n donnə, ku maama yi lwarum mu.

Nɔɔna badonnə tiini ba kwaana di We-di tutuŋa yam, yi ba daari ba ki kamunni ba lagi si nɔɔna zuli-ba. Ba nan ba soe ba donnə. Ba culi We nɔɔna balu na ve We-di sudonnə tun. Nɔɔna na tuŋi We tutuŋa, ba na lagi zulə di dam naa ba na lagi səbu tun ŋwaani, ku yi lwarum mu We yigə ni.

Á na karumi Mariki 8:36, ku tagi ku wɔ:

« Nɔɔnu nan na ne lɔgv baŋa wənu tum maama, yi o laan na ge ŋwia We tee ni, beɛ nyɔɔri mu o nea? »

8. Sutaani mu yi vwa-nyina maama ko di vwa tu. Dintu mu yi wulu na yigi nɔɔna yi ba ve ba ki lwarum tun. Sutaani mu te nabiinu wulu na ba sɛ Zezi tun bicari. Zan 8:44 kum wɔni Zezi tagi di nɔɔna badonnə o wɔ:

« Abam yi á ko sutaani biə mu. Á maa lagi si á taá ki di wubɔŋa na lagi te tun. Pulim ni tun sutaani manɔ di yi nɔn-guru mu. Di ba fɔgi di tɔgi ciga cwəŋə, beŋwaanu ciga təri di wɔni. Di na yəni di fɔ vwan, ku yi di wubɔŋa na manɔ ya yi te tun mu. Di yi vwa-fɔru mu. Dintu nan mu yi vwa-nyina ko. »

Vwan yalu nɔɔna na buŋi si ya fɔm jigi bura tun, di vwan yalu na ba jigi bura tun maama yi biɔwi mu. Vwan wura ba na tagi di ni mu, yadonnə maa wura ba na pupɔni di juŋa mu. Yayam

maa wura ya na yi vwan kənə. Nɔɔnɔ wɔlɔ na yi pipiri-nyum tun yi vwa-fɔrɔ mu. Á na karımı 1 Zan 1:6 kum wɔni, ku tagi ku wɔ:

« Dí na tɛ dí wɔ, dí ŋwɔ dɔ Wɛ, yi dí ta na wɔ lim wɔni, ku bri ni dí fɔ vwan mu, yi dí kikiə ba tɔgi cɔga cwəŋə kam. »

Á ta karımı Brım tɔnɔ 22:15 kum wɔni ku tagi ku wɔ:

« Balv na wó maŋi Wɛ tɔv kum cicwəŋə ni tun mu yi balv na ki wo-zɔɔna dɔ liri kərə, ku wəli dɔ balv na boori tun, dɔ balv na yi nɔn-gura tun, dɔ balv na kaani jwənə tun, ku wəli dɔ balv na soe vwa-fwam yi ba ki vwan kikiə tun. »

Bitar-dɔndɔ tɔnɔ 6:16-19 kum wɔni ku bri ni wənnu tirpɛ mu Baŋa-Wɛ culə, yi tintu tirpɛ wɔni vwan maana tu dɔ vwa-fwaru dɔ tɔgi ba wura.

9. Calicva kam maa bri ni nabiinu maama bicari wɔni, ku pai o ye ni o na ki kulɔ tun lana, naa ku ba lana mu.

(Rom 2:15, 9:1.)

Á na nii nɔɔnɔ wum bicari dum wɔni, á wó na ni ka yi calicv-zwənə mu. Ka ba lana. Ku bri ni nɔɔnɔ wum dɔ mu, ku na yi dɔ lwarma yalv maama o ta na ve yigə o kia, yi o ye o bicari ni ni ku yi lwarım tun. Ku laan nyi ni o dwe mu te, yi o ki lwarma yam yɔɔ yɔɔ. O titi daa bri o yəri kulɔ na ki yi o ki kuntu tun. Maŋa wura o jigi wɔ-zuru, yi maŋa kadoŋ dɔ wura o na ba jigi wɔ-zuru. Lwarım dum o na yəni o ki tun pɛ o daa yəri kulɔ na lana dɔ kulɔ na ba lana tun daani.

Á na karımı 1 Timoti 4:1-2 kum wɔni, ku tagi ku wɔ:

« We Joro kum bri dibam fasi ni, manja tiim ni nɔɔna badaara wó zari ba yagi. We cwəŋə tɔgum. Pipiri-nyina balu na fɔ vwan tun mu wó gani-ba ba pa ba yagi zaasim dilu na yi ciga tun. Bantu wobɔŋa mu tɔga, ku pa ba yəri ni ba na ki kulv tun ba lamma. »

Ku nan yi Zezi jana kam mu jigi dam ka zari nɔɔnu bɔcari ka li wo-balwaarv tum maama, si bɔcari dum joori di ji lanyirani. (Á karımı Ebru 9:14 di 10:22.)

10. Baŋa-We yi dum nai kulv maama na wu nabiinu bɔcari ni tun. KulvKulv tərə ku na səgi We yigə ni. Baŋa-We ye nabiinu bɔcari bubɔŋa maama na yi te tun. Nmu na manɔ n səgi n ki kulv maama titu ni naa gaa wɔni, naa jəgə kalv na manɔ ka səgi tun wɔni di, We daa ta nai. Jəgə kalv maama nmu na wura tun ni, We nai.

11. Maleka kam maa bri We taani dum mu. Baŋa-We taani dum ŋɔɔni di nɔɔnu wulv maama na ki lwarim tun, si o ləni o wu o yagi kəm-balwaarv si o daari o ki o wu-didva di We si o na ŋwia. kuntu tun, We pooni dum laan wó zu o ŋwia kam wɔni. Kuntu, nɔɔnu wulv maama na karımı tɔnɔ kuntu tun, manɔ si o lwarɔ ni We ŋɔɔni did-o, si o di kwe o ŋwia mu o pa We.

12. Kunkwəŋə kam maa bri We Joro mu. Kunkwəŋə yi zuŋə kalu na lana tun. kuntu, We Joro kum yi lanyirani mu, ku yi Ciga Tu mu. kuntu mu yəni ku bri nɔɔnu ni o ki o tusi. kuntu mu bri nɔɔnu ciga cwəŋə si o da, di ku bri-o ni Baŋa-We wú ba Dl di nabiinə sariya. We Joro nan daa ta wu zu nɔɔnu wum kuntu bicari ni. Baŋa-We Joro bá zu bicari dilu na su di lwarim tun.

13. Min-vwi sum na kaagi nɔɔnu wum bicari dum tun maa bri We na jigi sono zanzan lwarim tu ŋwaani te tun mu. Ku bri ni We sono kaagi nabinzwənə mu o lwarim dum wuni. Beŋwaani We ba lagi si lwarim tu ti o lwarim dum wuni. Dl lagi si o ləni o wu mu o yagi kəm-balwaarv si o na ŋwia We tee ni (2 Pityeeri 3:9.) Zezi tu lugu baŋa si o vri nabiinə mu ba lwarim wuni. (Á karim Luki 19:10.) kuntu, We tɔnɔ kum tagi si, lwarim tu didua na ləni o wu o yagi kəm-balwaarv yi o daari o se We, ku yi wupolo kamunu We sɔŋɔ kum ni o ŋwaani. (Á karim Luki 15:10.)

We nan lagi si Dl ma Dl Bu Zezi jana kam mu Dl ma Dl zari nɔɔnu maama bicari. kuntu min-vwi sum maa bri Zezi jana kam na lagi ka zu nabiinu bicari si ku pa o na ŋwia kalu na ba ti tun mu We tee ni.

Kuntu, nmu bicari di na nyi ni nɔɔnu wuntu bicari dum na yi te tun, loori We si Dl zəni-m. Puri n bicari n pa We, si Dl taani dum wani di zu n bicari dum wuni, si Dl pooni

suni di zəŋi n ɲwɪa kam wɔni. Nan ki n wɔ-dɪdɪvɔ di Zezi n sɛ si wɔntɔ taa yi n yuutu, si nɪ na vrum (Titɔŋa tɔnɔ 16:31.) Nmu na loori Wɛ si Dɪ ləni n bɪcarɪ, Dɪ wó suni Dɪ ləni-di. Nyinyɔɔvɔ kulɔ dɪ na lagɪ dɪ nii yi kɔ yi bilɛ tu tun mu wó brɪ kuntu.

Nyinyugv bule tu

Nɔɔnu wulu na lagi si o lani o wu o yagi
kam-balwaarv tin bicari mu tuntu:

Nyinyugv kuntu bri nɔɔnu wulu na nii o piini o yi lwarim tu,
yi o lagi si o lani o wu o yagi kam-balwaarv si o daari o ki o
wu-dudua di We tun mu. Maleka kam ze su-lɔɔɔ mu ka juɔa ni.
Su-lɔɔɔ kum maa bri We taani dum na yi te tun mu.

Á na karimí Ebru tɔɔɔ 4:12, kv tagi kv wí:

*« We taani dum jigi ɔwía yi di dana lanyirani. Di jigi ni di dwe
su-lɔɔɔ kulv na jigi niə yale tin. Di maa wai di zuvri nɔɔnu wu
di pɔɔri o joro di o bicari wəənu maama daani, yi di daari di ye
o swan di o wubvɔa maama na yi te tin. »*

Baɔa-We taani bri kuntu tu ni lwarim ɔwuvv yi tɔvni mu.

Nɔɔnu wulu na ki lwarim, di nɔɔnu wulu na wu se We tun, baá
di-ba ba yagi min-tuv ni mu. Maleka kam ta ze nabiinu yukol-
pua mu. kuntu bri ni dí maama wó ba dí tu mu. Dɔbam soe dí
titi lanyirani, kuntu mu te dí yaara si dí beeri wɔdiu dí di,
si dí daari dí na dí yira gwaarv dí zv . Dí tiini dí kwaaní mu si
dí beeri kulv na lana tin dí pa dí titi. Kv nan fin mu si dí ba dí
ti, si dí yira yam pɔ ya ji kasulv. Kv daari dí jwəəru tum laan
wó ba ti zigi Baɔa-We yigə ni si Dɔ di ti sariya. Dí ne yinyugv

kuntu wunt ni lwarim tu wum puli o wura o cægi We taani dum, yi We sono kum maa zurti o bicari. kuntu, ku pe si We Joro pooni dum puli di wura di zurti nœonu wum bicari, yi di wura di zæli lim dilu ya na wu o bicari dum ni tun. Abam nan ye ni pooni na tuæ, ku yi fifuon mu si lim viiri. Baŋa-We sono kum na wu nœonu bicari ni, ku yi fifuon mu si vara balu dwi tæri tæri na wu o bicari dum ni ku ma bri lwarim tun nuŋi.

A ko-bu nmu na karimi tœno kuntu nan na ni ku taani, se si Zezi na yi lugu kuntu pooni tun zU nmu bicari dum wuni. Kuntu, lim dilu na wu n bicari dum wunt tun wó viiri, yi wo-balwaarv tum wó nuŋi n bicari dum ni, ni vara bam na maa nuŋi nœonu wum bicari dum nyunyugu kum ni te tun. Zezi deen ma ta di nœona bam o wi:

« Amu mu yi pooni a pai nabiinæ maama. Wulu nan na tægi amu tun, kuntu tu daa bá vu lim wuni. kuntu tu wó na pooni dilu na wó pa-o ŋwia ciga ciga tun. » (Zan 8:12.)

Nœona balu nan na soe lim ba dwe pooni tun wó na cam. Maŋa kalu Zezi deen na ve o zu Zeruzalem We-di-kamunu kum wunt tun, o zæli nœona balu deen na jigi naani di peeni di kunkwæn-pulæ ba yægi da tun mu, o wi ba nuŋi ka wuni. O daari o jagi sæbu-lœnnæ sæbiæ yi o wi:

*« Á yi zaŋi á pa a Ko We digæ kam taa yi pipiu jægæ ».
(Á karimi Zan 2:13-17.)*

Nmu bicari dum maŋi si di taa yi Baŋa-We digæ mu. Kuntu

Wε lagɪ sɪ Dɪ fɔɟɪ Dɪ kwe n bɪcarɪ dɪm, sɪ dɪ su dɪ Wε pooni dɪ sono dɪ wu-polo mu. Zezi wu tu sɪ o pa Wε yagɪ dɪbam lwarɪm Dɪ ma ce dɪbam yɪranɪ mǎ. O nan tu sɪ o vrɪ dɪbam lwarɪm dam dɪm wunɪ mu o yagɪ, sɪ lwarɪm daa yɪ zaɟɪ dɪ ta te dɪbam.

« *Wε Bu Zezi na vrɪ abam o yagɪ, á wó sunɪ á taá te á tɪtɪ.* »
(*Á karɪmɪ Zan 8:36.*)

Nyɪnyɔɟu bɪtɔ tu

Nɔɔnɔ wɔlɔ na kɪ o wu-dɪdɔva dɪ Wε tɪn bɪcarɪ mu tɪntɔ:

Nyɪnyɔɟu kuntu wunɪ dɪ ne nɪ nɔɔnɔ wɔm lɛni o wu mu o yagɪ kɛm-balwaarɔ yɪ o daarɪ o kɪ o wu-dɪdɔva dɪ Wε. O laan se Wε dɪ o wu maama mu. Nɔɔnɔ wɔm tu o ba o lwarɪ nɪ lwarma yalɔ maama wɔm na kɪ o ŋwɪa kam wunɪ tɪn ŋwaaɪ mu Zezi tu o ba o tɪ tɔvɪn-dagara kam yuu nɪ. Maleka kam na brɪ Wε taanɪ dɪm tɪn brɪ-o tɔvɪn-dagara kam kuri na yɪ te tɪn. O wu nan cɔɟɪ mu zanzan o lwarɪm dɪm ŋwaaɪ. O laan lwarɪ Wε sono kum na tiini kv daga te, yɪ kv pa Zezi ba o se o tɪ tɔvɪn-dagara kam yuu nɪ wɔm lwarɪm dɪm ŋwaaɪ.

Nɔɔnɔ na pulɪ sɪ o da Baɟa-Wε, yɪ o laan ba o lwarɪ nɪ kv yɪ wɔm lwarɪm ŋwaaɪ mu ba magɪ Zezi dɪ balaara, yɪ ba so

sabari yipugə ba pu o yuu ni, yi ba daari ba pa o jia di o ne di
cuna tuunt daa kam yuu ni, ku laan wó pa o wu mu cögi
zanzan Zezi yaara yam ɲwaani.

Nɔɔnɔ wɔm na karɪmɪ Wɛ taani dɪm, yɪ o cɛgi-di lanyirani, oũo na o tuti na yɪ wɔlv tun Wɛ taani dɪm wɔni. Wɛ taani dɪm na nyɪ ni niu te tun wó pa o na lwarma yalv maama na wu o ŋwia kam wɔni tun. KUó pa o wɔ cɛgi yɪ o yi-na di nuɟi o lwarɪm dɪm ŋwaani.

Baɟa-Wɛ laan wó twe o te di sono, Zezi na mɛ o jana kam o zar-o yɪ o lwarɪm dɪm saari tun ŋwaani. O laan wó lwarɪ ni Baɟa-Wɛ twe balv bam ba wɔrv na cɛgi tun mv, yɪ Dɪ vrɪ balv na ba jɪgi wɔpolo tun. (Lɛn-ŋwi tɔnɔ 34:19.)

Baɟa-Wɛ mv zani balv wɔrv na cɛgi tun, yɪ Dɪ daari Dɪ pa ba na yazurɛ. (Lɛŋ-ŋwi tɔnɔ 147:3.) Jɛgɛ kadoŋ ni Wɛ tagi sɪ, nɔɔnɔ wɔlv na yaara, yɪ o kwɛri o yɪ tu-n-tuti tu, yɪ o sɛ Baɟa-Wɛ taani tun, Wɛ wó nii wuntu wɔŋo. (Ezayi 66:2.)

Nɔɔnɔ wɔlv bɪcari na kwe tun, kv yɪ Wɛ Joro kum di Dɪ sono kum laan mv te kuntu tu. kuntu tu laan lwarɪ ni Zezi tɪgi toun-dagara kam yuu ni o pa o jana kam nuɟi dibam lwarɪm ŋwaani mv. Kv laan pai o jɪgi cɪga mv o bɪcari ni, sɪ Wɛ Bu Zezi jana kam saari o lwarɪm dɪm maama. (1 Zan 1:7.)

Á na karɪmɪ 1 Korɛntɪ 6:11, kv wɪ:

« Wɛ yaɟi á lwarɪm Dɪ ma cɛ abam. Dɪ ma pa á ji Dɪ nɔɔna yɪ á jɪgi cɪga Dɪ tee ni. Wɛ dɛ dí Yuutu Zezi di Dɪ Joro kvm dam ŋwaani mv Dɪ kɪ Kvntv Dɪ pa abam. »

Nɔɔnɔ wɔlv na kɪ o wɔ-dɪdva di Zezi tun daa bá cɛgi, o jɪgi ŋwi-dvɟa kalv na ba ti tun. (Zan 3:16.)

KU yi Zezi yiri ɲwaani mu dí ne vrum. Efɛɛzi 1:7 wuni ku pupuni ku wi:

« *Ku yi Zezi Krisi na tɔga yi o jana nuɲi tun ɲwaani mu o me o ɲwi dí lwarim dim jini, si ku pa We yagi dí lwarim Dl ma ce dibam. Mu We na ki te Dl bri Dl zaani dim na tiini di dagi te* ».

Nɔɔnu wum kuntu bubuɲa laan lani mu, yi ku na puli di maɲa kam kuntu tun, o daa ba lagi lugu baɲa wɛɛnu tum ti na yi wo-yɔɔru tun. O laan beeri Baɲa-We mu di o wu maama, We sono kum na su o bicari tun ɲwaani.

Vara balu maama nyunyuru ya na wura, yi ti ma bri lwarma dwi tɛri tɛri tun daa tɛri o bicari dim wuni. Bantu maama laan wu cicwɛɲɛ ni mu, nan di kuntu di sutaani daa ta ba lagi si di viiri di yag-o. SUTAANI daa ta beeri pwɛlɛ mu si di joori di zu o bicari dim wuni. kuntu We taani dim wi:

« *Fɔgi-na á yiri á titi si á taá loori We, si á yi tu maɲim dim maɲa ni.* » (Matiyu 26:41.)

« *Kuntu tun, kwe-na á titi á ki We jɔɲa ni, si á daari á vin sutaani, si dintu wó duri di viiri á tee ni.* » (Zaki 4:7.)

Nyinyugu bina tu

Nɔɔnɔ wɔlɔ na se Zezi di o wɔ maama tin
bɛari mu tintɔ:

Nyinyugv kuntu wuni dí wani dí na nɔɔnu wulu na ne vrim ciga ciga dibam Yuutu Zezi Kresi na tigi tvun-dagara yuu ni o ma vri-o tin ɲwaani. Nɔɔnu wuntu ki wupolo ni ku na pupuni Galati 6:14 wuni ku wi:

« Kv nan na yi amv, woɲo kulv yirani amv na wó ta jigi a ɲɔɔni di wupolo tin yi dí Yuutu Zezi Kresi na tigi tvun-dagara kam baɲa ni o ma vri nɔɔna te tin mv. Kv nan yi Zezi Kresi tvun-dagara kam ɲwaani mv lvgv kuntu wəənu tum nyi ni ti tigi mv, ti daa ba jigi kuri di amv, yi a di nyi di tv mv di wəənu tuntu. »

Pooli tagi o wi:

« Ba deen na pagi Zezi Kresi tvun-dagara baɲa ni tin, kv nyi di amv tɔgi did-o mv a ti. Kv daa dai amv titi mv ɲwi, kv yi Zezi Kresi mv ɲwi a wvni. » (Galati 2:20.)

Á ta karumi 1 Piyeeɾi 2:24 kum wuni, kv tagi ku wi:

« Zezi Kresi mv joɲi dibam lwarim o ti tvun-daa yuu ni dibam ɲwaani. O ki kuntu si kv pa lwarim daa mv yi taa te dibam. Kuntu, kv na yi lwarim jəgə ni, dibam nyi ni twa mv te, yi dí laan daari dí jigi ɲwia kalv na tɔgi ciga tin We yigə ni. »

Galati 5:16 bri dibam ku wi:

« Pa-na We Joro kum taa vai abam á ɲwia maama wuni, si á yi taá se á tɔgi wo-yɔɔrv tilv á fra na zvvri tin. »

Á ta karımı Galatı 5:25, kv wı:

« We Joro kum na pe dí na ηwi-dvηa tın, dí pa-na kv taa vanı dıbam dí ηwıa maama wvni. »

Nyinyugv kuntu wvni dí ne balaara yalv ba dēen na mē ba magı Zezi tın. Á na karımı Ezayi 53:11-12 kv brı nı, cam dılv dıbam ya na wó na tın joorı dı tv wvm yuu nı mv. Ba dēen magı Zezi dıbam lwarım ηwaanı mv. Pe Eródı dı o kwaga nōna bam yaalı Zezi ba kwe gwar-svηv mv ba zv-o. Ba ma daarı ba sō sabarı yi-pugə ba pu o yuu nı. Kv dai sēbu-sıηa yıpuğə. Ba ma kwe miu nacəğə ba kı o jıηa nı, ka dai paarı nacəğə. Ba laan ma daarı ba ve ba tiiri o yıgə nı ba mwana yı ba wı: « Zwıfə pe, dınle ». Ba maa twı lıleeru ba yagı o yura nı, yı ba daarı ba jonı nacəğə kam o jıηa nı ba ləe o yuu nı. Ba na tu ba ba yaal-o ba ti tın, ba laan jaan-o mv ba vu ba pa tvvn-dagara yuu nı ba gv. (Á karımı Matıyu 27:28-31.)

Nōna zanzan wvra ba na bəı ba tıtı nı Zezi karabıə, ba tui Wε-dıgə ba loori Wε yı ba leeni, yı ba tōgı ba dı Zezi tvvni gulım wvdiu kum. Nōna bam kuntu tıtvηa nan na ba lana, kv nyı dı ba joorı ba jıgı Zezi mv ba ta paı tvvn-dagara kam yuu nı te. Matıyu 7:21 kum wvni Zezi tagı o wı:

« Kv dai nı balv maama na bə amv nı « Yuutu, Yuutu » tın mv wó tōgı ba zv Wε paarı dım wvni. Kv nan yı balv na sıvı ba tōgı amv Ko Wε wvbvηa tın mv. »

Abam wó na Zudasí sèbià tampɔɔ kum nyunyugu tɔnɔ kum wɔni. Wuntu dɛen mu yɛgi Zezi o pa nɔɔna sɛbu-dala fiintɔ. Sɛbu sono dɛen mu te o bicari dum, yi ku pa o ki lwarum dum kuntu.

Kanta kam di capɔɔ kum yi pamaɓna bam ba na tu ba ja Zezi tin titɔɓa zila mu kuntu. Sɛbu-pwɛnɛ bam bri ni pamaɓna bam dɛen tagi jɔɔ mu, si ba nii wɔɔ mu wó di, si o kwe Zezi gɔɔ kum. kuntu, Baɓa-Wɛ dɛen na tagi kulɔ tin suni ku ki di ku na wi: « *Ba laan ma maɓi amv gwaaru, yi ba daari ba ta jɔɔ amv gar-jali dum ɓwaani* ». (*Lɔɓ-ɓwi tɔnɔ 22:19.*)

Pamaɓna bam ma cicwe ba zɔ Zezi saɓa yi jana di na nuɓi da. (Á karumi Zan 19:23-24 di 33-37.)

Ku na loori si cibwu keeri tin, Pɔyɛeri fugi kuni bitɔ ni o yɛri Zezi. kuntu kwaga ni Pɔyɛeri wu laan ma tiini ku cɔgi di kulɔ o na ki tin, yi o loori Wɛ di yi-na si Dɔl yagi Dɔl ma cɛ-o. (Luki 22:54-62.)

Kuntu, bwe n titi n nii, nmv bri lanyurani ni n tɔgi Zezi ciga kam di n ni-taani, di n jia titɔɓa na? Naa nmv ga n zigi n kwari cavura mu di nmv na yi Zezi nɔɔnu tin? Zezi tagi o wi:

« *Nɔɔnu wulv maama na zigi nabiinɛ yigɛ ni o bri jaja ni wuntu yi amv nɔɔnu tin, amv di nan wó zigi kuntu tu kwaga ni a bri ni o yi a nɔɔnu a Ko Wɛ yigɛ ni. Ku daari, nɔɔnu wulv maama na vin amv nabiinɛ yigɛ ni tin, amv di wó vin kuntu tu a Ko Wɛ yigɛ ni.* » (*Matiyu 10:32-33.*)

Zezi nan daa ta tagi Matiyu 16:24 kum wɔni o wi:

« Nɔɔnu wɔlv maama na lagi si o taa tɔgi amv kwaga tin, kvntv tu manɔ si o vin o titi wobvɔja, si o sɛ yaara ni wɔlv na zɔɔi tvɔn-dagara o maa ve o tvɔni jɛgɛ te tin mu, si o laan taa tɔgini. »

Zezi, nmv yi amv Vɔrvɔ.

Amv tu nmv te si n zɛni amv.

Nan pa jana di na balv deen na nuɔi
n saɔa ni tvɔn-dagara kam yuu ni tin
zari amv lwarum dum maama
di a cam dum maama.

Nyinyugu binu tu

Nɔɔnu wɔlv Wɛ Joro kum na wv o bicari ni tin mu tintv:

Jɛgɛ kantv ni di ne nɔɔnu wɔvm yaa yi lwarum tu mu, yi o laan sɛ o puri o bicari o pa Wɛ, yi Dɔ kwe-di lanyirani fasi. Lele kvntv o bicari dum laan jigi Wɛ Joro digɛ mu cɔga cɔga. Baɔa-Wɛ na yi dibam Ko tin, di Dɔ Bu Zezi, di Dɔ Joro kum, laan mu wv o bicari dum wvni, ni Zezi deen na tagi te o wɔ:

« Wólw na soe amv tin wó se o ki a na tagi kulv tin mv. A Ko wó ta soe kvntv tu, yi amv di a Ko wó ba o te dí taá wvra did-o. » (Zan 14:23.)

Nɔɔnɔ wɔm bɛari dɔm laan jigi ŋwɛ Tu Baŋa-We digə mɔ. O lwarɔm dɔm maama ti. Lele kɔntɔ, vara balɔ dɛ wəənu tɔlɔ yaa na wɔ o bɛari dɔm wɔnɛ tɔn daa tərə. Sɔtaani na yɛ vwa-nyina ko yɛ dɛ yaa te o bɛari dɔm tɔn daa tərɛ o ŋwɛ kam wɔnɛ. We Joro yɛranti laan mɔ te-dɛ. Lwarɔm bubuŋa daa tərɛ o bɛari dɔm wɔnɛ.

Tiu biə balɔ na wɔ o bɛari wɔnɛ tɔn bri wo-laaru tɔlɔ Baŋa-We Joro na pai ti laan wɔ o ŋwɛ kam wɔnɛ tɔn mɔ. Ku yɛ sono, dɛ wɔpolo, dɛ wɔ-zuru, dɛ ban-pɔnɔ, dɛ da-zulə, dɛ lanyranti kəm, dɛ cɪga tɔgum, dɛ wɔ-bono, dɛ ka ja ka titi, dɛ wəənu tɔlɔ maama na poli We wɔ, dɛ nabiinə dɛ wɔrɔ tɔn. (*Galati 5:22-23.*)

Nɔɔnɔ wɔlɔ na jigi wəənu tum kɔntɔ tɔn nyɛ dɛ tiu naga kalɔ na ləri bu-ŋɔna tɔn mɔ. Zezi mɔ yɛ tiu kɔm ku na pai naga kam dam yɛ ka ləri biə bam tɔn. kɔntɔ, kulɔ na pai o wai tɔtɔŋ-ŋɔna yam o ki kɔntɔ tɔn, ku yɛ o na ŋwɛ dɛ Zezi tɔn ŋwaani mɔ. (*Á karɔm Zan 15:1-10.*)

Nɔɔnɔ wɔm kɔntɔ laan jigi Zezi taani dɔm mɔ o ŋwɛ wɔnɛ. O na su dɛ We Joro kɔm tɔn, ku laan pai o wai o titi o jaana, yɛ o daa ba ki lwarɔm. Ku nyɛ dɛ o pagɛ o lwarɔm dɔm maama tɔn-dagara kam yuu ni mɔ. O laan ki o wɔ-dɛdɛ dɛ Zezi mɔ. O ŋwɛ kam daa wɔ danɛ wəənu tɔlɔ o yiə na nai, yɛ o zwa dɛ ni, yɛ o wai-ti o dwe dɛ o jia tɔn baŋa ni.

Bɛŋwaani o na ki o wɔ-dɛdɛ dɛ Zezi mɔ oó wani lɔgɔ baŋa wəənu tɔlɔ maama na pai nabiinə ki lwarɔm tɔn. O na cəgi dɛ

Yuutu Zezi si o joori o ba tun, ku pai o ηwɩa dɩ dam mu.
Beηwaaɩ o se nɩ ku na kɩ funfun, Zezi laan wó joori o ba si o
joη-o. O ηwɩ dɩ We sono kulɩ na ba ti tun mu.

Á na karɩmɩ Matiyu 5:8, ku wɩ:

« *Balɩ na yɩ wu-poηo tiinə tun mu jigi yu-yoηo, ba na wó ba ba
na We tun ηwaaɩ.* »

Pe Davidi deen yɩ nadum kamunu mu, o jigi dam o wai o dɩna
maama. Nan dɩ o deen na wani Goliyati na yɩ nɔn-kamunu tun
dɩ, o deen ta lwarɩ nɩ wu-poηo mu mur-o, o na lagi si o na We
tun ηwaaɩ. O laan ma loori We dɩ o wu maama si We lani o
bɩcari si dɩ taa lana, si We joori Dɩ pa-o bubuη-ηuna. (Á
karɩmɩ Ləη-ηwɩ tɔnɔ 51:12.) Nɔɔn-nɔɔɩ bá wani o kwe o titi
bɩcari, o nan bá wani o pa o titi taa jigi wu-poηo dɩ o titi dam.
Ku yɩ fifiUn mu si o lwarɩ nɩ o titi jigi lwarɩm, o loori We, nɩ
Davidi deen na kɩ te tun. Ku fin mu si dí lani dí wu, nɩ bu wulu
deen na jaani o ko nadunni dum o nuηi o ja o cɔgi yɩ o laan
joori o ba o ko wum te o loor-o o wɩ:

« *A ko, a kɩ a cɔgi We yigə, yɩ a kɩ a cɔgi nmv dɩ wu.* »

(Á karɩmɩ Luki 15:11-24.)

Baηa-We cəgi si dibam dɩ ba Dɩ te mu, si dí ta nɩ, dí kɩ dí cəgi.
Dɩ nan joηi dibam, si dí daari dí lani dí wuru dí yagi kəm-
balwaaɩ.

We wó pa dibam bɩcari dɩɩ na yɩ naduɩri tun, yɩ Dɩ wó pa
dibam bubuη-duɩra. Dɩ wó li bɩcari dɩɩ na yɩ dam yirani nɩ

kandwe te tun dí wóni, yi Dł daari Dł pa dibam bicari dilu na se We tun. We wó ki Dł Joro kum dibam wóni, si dí want dí se Dł ni di Dł cullu tum. (*Á karımı Ezekiyeli 36:26-27.*) kuntu mu yi We na ki kulv maama Dł pa dibam Dł Bu Zezi jana kam ηwaani.

Nyinyugv kuntu wóni, dí ne si maleka kam na joori ka wura. We malest sum zəni nɔɔna balv na wó na vrum tun mu, si zəni balv na wó na ηwia kalv na ba ti tun mu. (*Á karımı Ebru tɔɔ 1:14.*) Si nan ta yiri nɔɔna balv na kwari We tun mu. Á na karımı *Ləη-ηwi tɔɔ 34:8 di 91:11-12 di Daniyeli 6:22 di Matiyu 2:13 di Titvηa tɔɔ 5:19 di 12:7-10*, á wó na kv na yi te.

Nyinyugv kum wóni dí ne si sutaani ta zigi mu di beeri pwələ si di na wat, si di daa zv nɔɔnv wum bicari di jəni da. kuntu mu We taani dum te di dibam ni dí taa loori We, si dí daari dí yiri dí titi. Beηwaani *1 Piyeri 5:8* tagi Kv wı:

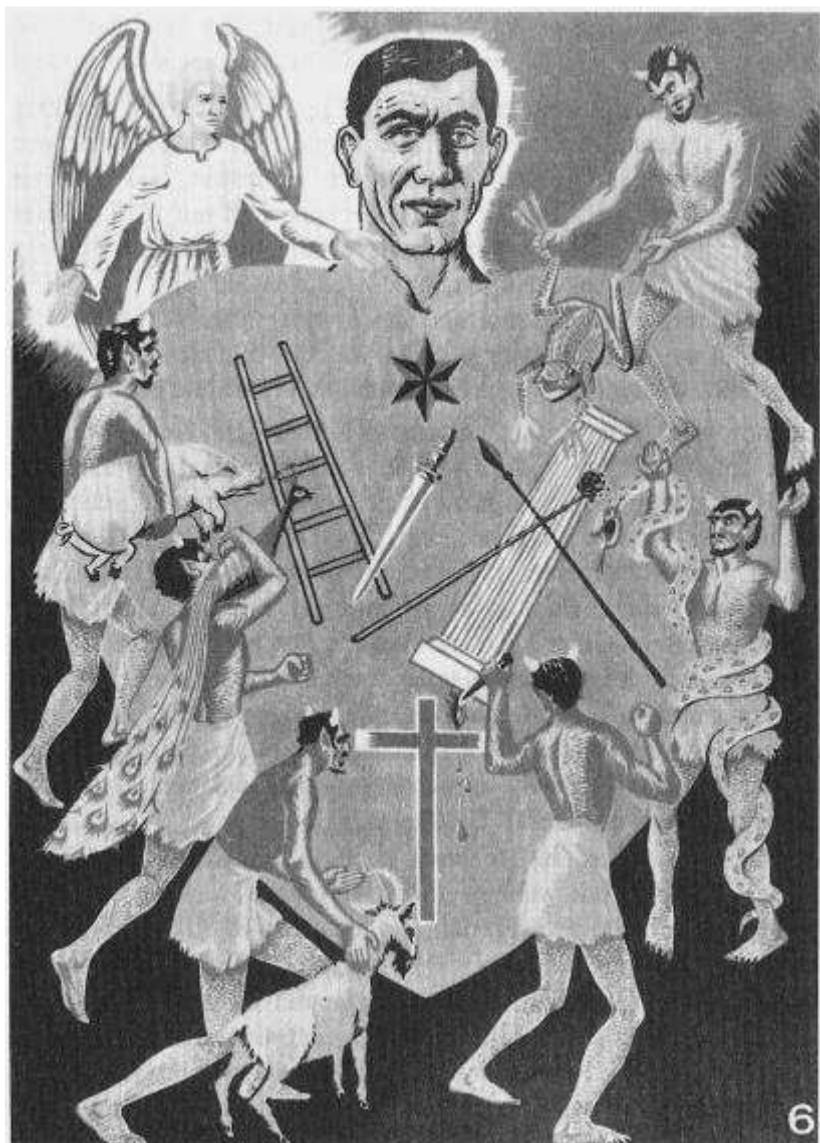
« *Nan ja-na á wɔbvηa lanyirani, si á fɔgi á ci á titi, si sutaani na yi abam dum tun kari di kaagi mu di lagi cwəηə si di cɔgi abam, nunɛni kana na jigi nyoηo yi kv kari kv kaagi kv lagi varım si kv zi te tun.* »

Zaki 4:7 tagi kv wı:

« *kuntu tun, kwe-na á titi á ki We jηa ni, si á daari Á vin sutaani, si dintv wó duri di viiri á tee ni.* »

Nyinyugu birdu tu

Nɔɔnɔ wulu na jigi wur-tile tin bicari mu tintu:

Nmu na ne nyinyugu kuntu, kubu pa n wu cagi mu, bejwaani
Ku bri nnonu wulu na jigi wur-tile tun mu. O yi dum didva
pugi mu. Ku lagi ku ta ni o daa ba tigi We cwajaka kam
lanyirani. O laan ki yoo yoo mu We cwajaka kam wuni. O yi
didva kam nii lugu baka wenu mu. We pooni dilu ya na wu
o bicari ni tun laan wura di jiri lim mu. Wenu tilu ya na wu
o njwa wuni, yi ku bri ni o yi Zezi karabu tun daa ba daga.

Sutaani manum dwi tere tere gilimi o bicari dum mu. kuntu
o laan wura o yagi We cwajaka kam tigin funfun mu, si o daari
o tigi sutaani. O laan soe si o taa cagi sutaani gana yam mu
o dwe We kwera kam. O nan na manji o sagi wenu tum yi o ta
ve We-diga di, o ye ni o bicari dum daa bajwe di We. We sono
daa tere o bicari ni. Caluca kalu ya na bri o bicari dum kulu
na lana di kulu na ba lana tun, pooni dum laan wura di dwe
mu, yi Zezi tuun-dagara kam laan nyi ni zulu mu te did-o.
O bubuqa maama vugimi mu, o daa ba loori We di. O daa ba
nii o na wu ki te si o bicari dum maa kwe tun. O laan yagi
pwala mu o pa sutaani.

Kakolokolo bubuqa yam joori ya wura ya zuuri o bicari wuni.
O joori o wura o jiri kamun-nyum mu. O wai o zaji o titi o pai
wum titi mu ki o na ki te o na vrum, yi o daari o swe ni ku yi
We mu ki-o yu-yono. Sana bubuqa maa daa lagi ya joori ya ja-
o. Dedon ku yi o cilonna mu wu o ba si ba nyo sana. O di maa

buɲi ni o na maɲi o tɔgi o nyɔ sana kam biɔwi di, ku dai kulɔkulɔ. Nɔɔnu nan na se o nyɔ sana fun fun, ku laan wɔ pa o ba o nyɔ zanzan mu o ba o ji sa-nyɔru cilɛ mu. Ku wai ku ki si o laan ba o ta wura o fɔ vwan, yi o tɔgi di nɔɔna balɔ na yi nɔɔn-balwaarɔ tun o beerɛ, yi o di ki kɛnɛ yalɔ na wu maɲi tun. Boorim di yi wo-balɔɔ mu, ku na cɔgi Krisi nɔɔnu. O donnɛ wai ba tɛ did-o ni ka vu ka sa di kaana dai kulɔ We cwɛɲɛ kam na culi tun. kuntu mu wɔ wani Ku pa o swe ni We ba lagɔ si dɛ boori. Sɪgaari nyɔm di nanwali lɛnim maama yi kulɔ na yi balɔɔ tun mu. Ku ba jigi zɛnɛ di nabiinu yira. SUTAANI yɛni di ta di dɪbam di wi: « N na ki kuntu biɔwi yirani, ku dai lwarim ». Di tɛ di dɪbam di wi, « ki kuntu », naa « ki tuntu si ku dai lwarim ». N nan na se n ki n digimi n titi mu We yigɛ ni, yi sutaani di laan wɔ na pwɛlɛ di zu n ɲwia kam wɔni.

Nɔɔnu wum na jigi sugu kum tun maa bri balɔ na gooni We nɔɔna tun mu. Bantu mu yi balɔ na vun Krisi ni tun.

Nɔɔna bantu soe nɔɔn-tura mu di vwan fɔm si ba maa cɔgi Krisi nɔɔna bam yuu. kuntu, nɔɔnu wulɔ daa na ba tɔgi We lanyirani tun, ba na popog-o, naa ba fɔgi vwan ba pa-o, ku cana si o ni ku kuri o pa-ba, naa si o ki wu-zuru. Kulɔ na wɛli da tun, kuntu tu laan kwari nabiinɛ niɛ ɲwe mu o dwe Baɲa-We. Ku nan wɔ pa o ba o yagi We tɔgim mu nɔɔna bam ɲwe sum ɲwaanɪ. Ku laan wɔ ba ku ji cam zanzan mu did-o. Ni dilu o ya na jigi o maa tee We tun, dintu mu o laan daa jigi

o maa twi nɔɔna.

Nɔɔnu na yaɣi o pa sutaani zu o ŋwia wɔni, di laan wó fɔgi di kwe jægə mu si wo-balwaaru dwi maama di wani ti zu o bicari dim wɔni. Nɔɔnu na wu yiri o titi si o taa loori We ni Zezi na tagi te tun, sutaani wó pa səbu sono zu o bicari mu, yi di wan-o mwalɔ mwalɔ. Á na karımı Matiyu 26:41, ku wi:

« Fɔgi-na á yiri á titi si á taá loori We, si á yi tw maɲum dim maɲa ni. »

1 Korenti 10:12 kum tagi ku wi:

« Wɔlv na buɲi ni o zigi lanyirani tun nan fɔgi o yiri o titi si o yi tw. ».

« Kwaani-na á jɔɲi We zənə yam maama nunɛni jara zila te, si á wani á fɔgi á ci á titi, si sutaani yi wani abam di di sisuna yam maama. » (Á ta karımı Efɛɛzi 6:11-18.)

Nyinyugu birpe tu

Nɔɔnu wulu na yagi We cwəŋə tɔgum tin bicari mu tintu:

Nyinyugv kuntu bri nɔɔnu wulu na joori o ki o kwaga ni We cwəŋə kam wunu tun woŋo mu. Nɔɔnu wuntu yaa ne We vrum dum. O yaa lwaru peeri dilu na wu We-sɔŋɔ ni tun woŋo na yi te. O yaa jigi We Joro dam o ŋwia wuni, yi o laan ba o tu o yagi We cwəŋə kam tɔgum. Nyinyugv kum kuntu daa ta bri nɔɔnu wulu na wu ləni o wu o yagi kəm-balwaarv tun bicari na yi te tun mu. O na maŋi o ni We taani dum di, o ta wó ku o bicari mu, o ba lagi si o se We. O ta ve yigə mu o ki lwarum. Capoŋv kulu na vɔgi o bicari dum tun bri ni o ta ku o bicari, o ba lagi si o ni We taani yi o kwəri o ba lagi si o yagi lwarum kəm.

Zezi tuti deen maŋi nɔɔnu na joori We cwəŋə kam wuni, o laŋa na wó taa yi te tun. O deen tagi o wu: « Cicirə na nuŋi nɔɔnu yura ni, ka laan wó vu ka beeri kapwərə yigə mu, si ka lagi je ka sin da. Ka nan na beeri ka ga, ka laan wó ta ka wu: « Aá joori a vu a na nuŋi me tun mu, a taa wura. »

Ka na joori ka vu nɔɔnu wum te yi ka na si jəgə kam fɔgi ka kwe lanyranu, ka laan wó joori ka vu ka lagi ciciri sirpe silu na tiini si yi balwaarv si dwe ka tuti tun. Si ma tɔgi daani si vu si zuvri da. kuntu, nɔɔnu wum laan wó tiini o na cam ku dwəni faŋa. » (*Luki 11:24-26.*)

Á na karımı 2 *Plyeri 2:22*, ku tagi ku wu:

« Bantv na ki te tun nyi di bitar-dindia kalv na tagi ciga ka wi:
« Kakurə joori ka di ka titwaanv. » Bitar-dindia kadoŋ di ta wi:
« Nmv na jaani tərū n swe o yira, o ta wú joori o bibili bwəru
woni mv. »

We taani dum kuntu bri nɔɔnv wɔm kuntu doŋ bicari dum na
yi te tun mv. Lwarim di gana mv te o bicari dum. O yibiə bri
ni lwarim mv su o wɔ. Ku laan yi fifuɔn mv si We Joro nuŋi ku
daar-o. Beŋwaani lwarim di We Joro bá wani ti taa wɔ jəgə
dɪdva ni. Nabiinu bicari bá wani di taa yi We digə di sutaani
tutuŋa je. Ku bá wani kuntu.

Abam wú na ni We maleka kam na ma bri We taani dum na yi
te tun nuŋi mv o bicari ni di wɔ-cɔku, ka maa viirə. Ka daa
ta pipiri ka nii mv si dedoŋ nɔɔnv wɔm ga wú ləni o wɔ o se
We, ni bu wɔlv deen na joŋi o ko nadunni dum o vu o cɔgi di
kabwəru, yi o joori o ba o ləni o wɔ, o loori si o ko wɔm yaŋi
o lwarim o ma ce-o tun.

Nɔɔnv wɔlv nan na zigɪ nyinyugv kum wɔni tun wɔ ləni o wɔ
si o loori Baŋa-We zənə. O wɔ se si o ba o tiiri Zezi yigə ni o
loor-o, si Zezi yaŋi o lwarim o ma ce-o. O daa ba lagi si o
bicari dum bri-o kulv na lana di kulv na ba lana tun. O jigɪ
zwa, o nan daa ba ni kulv We tɔnɔ kum na te-o tun. O jigɪ yiə,
o nan ba nii yaara yalv o na wú ba o na min-tuɔ ni maŋa kalv
na buni tun. O wɔ daa ba cɔga di lwarim dilv o na jigɪ o ki tun.
Nɔɔna nan na maŋi ba lwarti o lwarim dum di, cavura daa ba
jug-o di di. Nɔɔnv wɔm kuntu ta wat o buŋi ni o yi Zezi nɔɔnv

mu, yi o bicari laan yagi di nyi di booni dilu wu na pogi di wo-digiru dwi maama tun. (*Á karumi Matiyu 23:27.*)

Sutaani na yi vwa-nyina ko tun laan mu te o bicari dum. Vara bam á na ne tun maama maa brí ciciri-balwaarv dwi tãri tãri na pai o jigi bubuŋa yalv tun mu. Ciciri sintv laan mu te-o. O na maŋi o lagi si o vri o titi si juŋa ni, kv daa wari. Beŋwaani o laan jigi si gambia mu. Nõõnv wulv maama na vin We ni tun, kvntv tu wó na cam mu. (*Á karumi Ebru 10:28-31 di 2 Pityeri 2:1-14.*)

Nmu na karumi tãõ kvntv tun, n bicari na yi kvntv mu, loori We di n bicari maama si Dl wó vri-m sutaani juŋa ni. Nmu na tu We te n loori-Dl si Dl yagi n lwarum Dl ma ce-m, Dl wó jõŋi-m sutaani juŋa ni, yi Dl wó pa n lwarum dum maama saari. Nmu na laga, We wó pa sutaani nuŋi n bicari ni. Nan ba We te ni nanyõŋõ kum deen tu Zezi te kv wí:

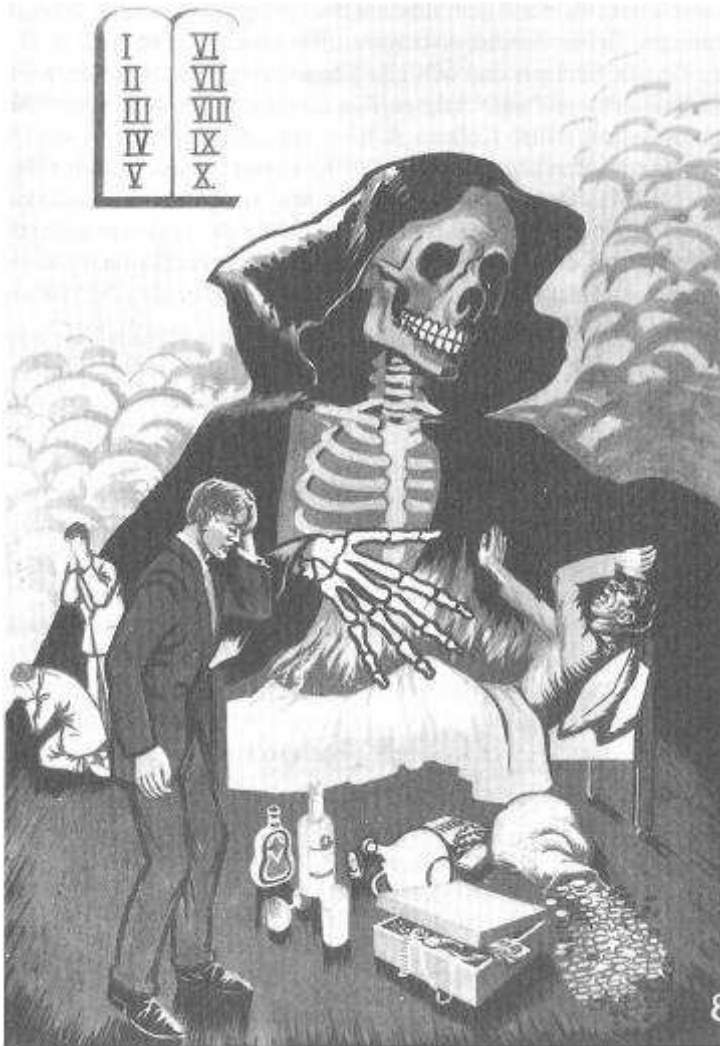
« *Nmu na laga, ní wani n pa a na yazurã a ji lanyirani* ».

Zezi deen ma pa o na yazurã fasi. (*Á karumi Mariki 1:40-42.*)

Nmu nan ta na Kvgi n bicari We yigã ni, yi n lagi lim mu n dwe pooni, n bá na We zãnã yam. Beŋwaani n soe tvvni mu n dwe ŋwia. « *Lwarum ŋwurv yi tvvni mu.* » (*Rom 6:23.*)

Nyinyugu nana tu

Lwarim tu tovni mu tintu:

Nyinyugv kuntu wuni dí ne lwarum tu wum ta na kugi o bicari mu, ku ba ku yi o tunti. O laan tiini o jigü yaara zanzan o yira wuni, yi founti daa ta jig-o di wæli da. Tuntü tu si di ja-o maña kalu o na ba buñi ni di wó ba tun mu, di maña kalu o ya ta na ba lagi tuntü tun. Ku laan ma tiini ku soor-o, founti di-yirani laan mu jig-o di o na lagi o ti tun. Lwarum kãm ywæni dum maama ke di daari, ku laan yi canæeri di tuntü mu daari o ñwaanü. Abam nan ye ni lwarum ñwurü yi tuntü mu.

O deen ya buñi si maña kam o na wó ba o ti tun, mu o laan wó kwe o titi di We, si o daari o ti. Pwælə nan daa tərə si o ma ki kuntu woño We yigə ni. Tuntü tui di dari nɔɔna zanzan, yi ba daa wu wanti ba kwe ba yigə di We, si ba daari ba ti.

Bitari silu maama o cillonə na wó ñɔɔni si ku maa zən-o o cam dum wuni tun maama laan yi kafe mu. O na jigü kulü maama tun daa bá wanti ku vri-o cam dilu o na wó na tun wuni.

Sutaani pe o bicari digili, o daa ba buñi We woño. Wænu tulu maama o ya na soe lugu baña ni tun viiri ti daar-o. Nɔɔna balu ya na jig-o ba ganü tun daa wari si ba zən-o. O laan tu o lwarü ni: « *Kvó ta tiini ku yi lærv di wlv na ki o cɔgi yi Ijwia Tu Baña-We juna zv-o si Dl pa o na cam tun.* » (Ebru 10:31.)

Kuntu Baña-We tagi dibam si dí beeri-Dl maña kalu dibam

ta na wó wani dí na-Dl tun. Nɔ́ɔnu wɔntu dɛɛn vin Wɛ yu-yoŋo kum mu o ŋwɔa maŋa ni. Lele kuntu o nan daa wart Wɛ kwɛrɛ kalu na paɪ nabiinu bɪcarɪ zurɛ tun o ni. O laan ni Wɛ sariya dim dɪm kwɛrɛ mu. Ka te dɪ lwarɪm tiinɛ ka wɪ: « *Á ve daa a tee ni, si abam mu yi balu Wɛ sɔɔla na wɔ á yuu ni tun. Kɛ-na á vu á zU mini dilu na ba dwe tun wɔ, Wɛ na maŋi Dl tiŋi si Dl pa svtaani dɪ dɪ malesi sim tun.* » (Matiyu 25:41.) Á ta karɪmɪ Ebru tɔnɔ 9:27, ku tagɪ ku wɪ:

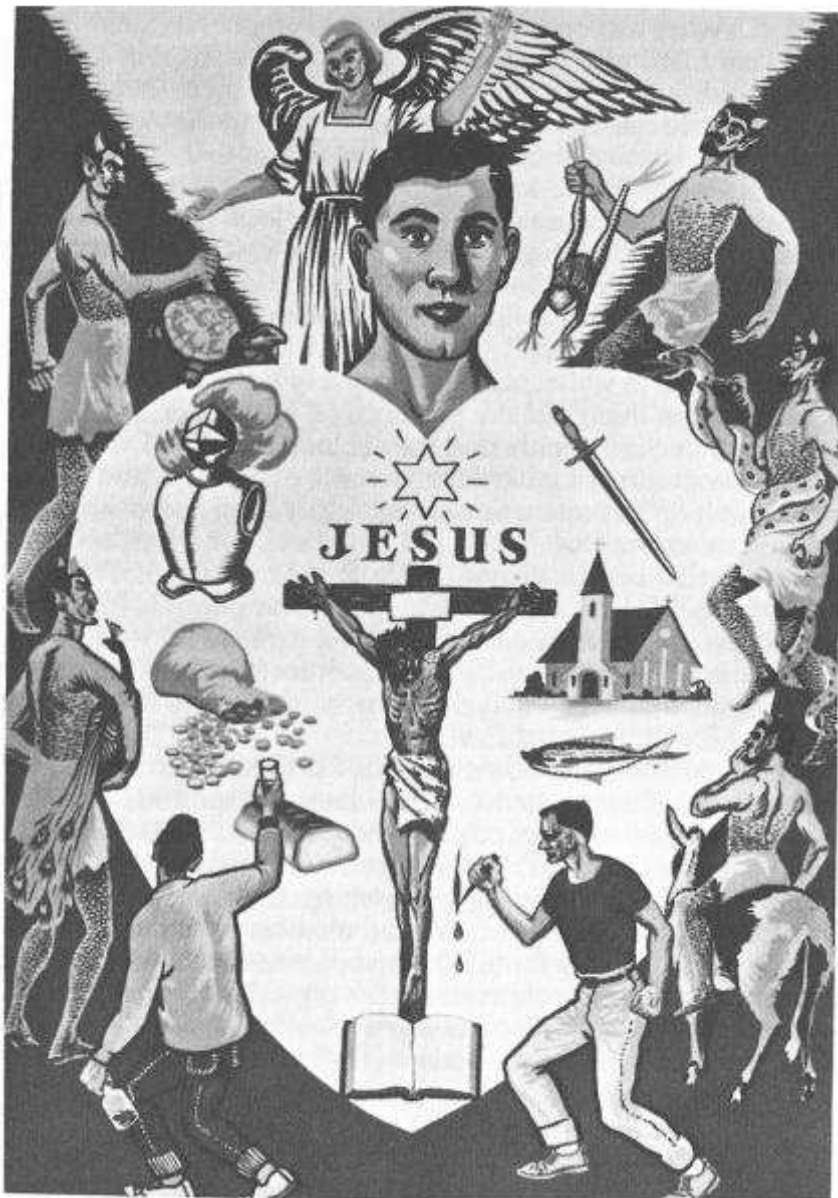
« *Nɔ́ɔnu maama maŋi si o ti kuni bɪdwi mu, si Wɛ laan di o sariya.* »

Nyinyugu nugu tu

Nɔ́ɔnu wulu na wani balɔɔ tun bɪcarɪ mu tintu:

Nyinyugu kuntu bri nɔ́ɔnu wulu na ki o wɔ-dɪdɔa dɪ Zezi o na wɔnɔ maŋum dwi maama wɔntu tun mu. O nɛ wɔnɔ fasti Zezi yɪri dɪm ŋwaani mu. Nɔ́ɔnu wɔntu yagɪ lwarɪm dɪ wo-yɔɔru tilu maama na cu-o ti pa o wart o tɔɔɪ Wɛ lanyɪranɪ tun, yi o daari o duri dɪ pu-dɪa Wɛ cwɛŋɛ kam wɔntu.

O yɔɔri o nii Zezi mu. « Wontu mu pe dibam puli dí ki dí wɔ-
didva di We, yi o ta wó pa dí taa jigi wɔ-didva di We si ku vu
ku yi gurim ». (Á karim Ebru tɔɔ 12:1-2.)

Sutaani di di kwaga nɔɔna bam maama kaagi Zezi nɔɔnu wɔm mu ya lagi si ya zu o bicari. Ku nan daa warɩ. Wo-swɛnɛ di sɛbu sono, di boorim jwɛɛr-lwaanu tum maama kwaanɩ si ti joori ti zu o ŋwia wɔni mu.

Dí daa ba nai kakurɛ di nywɛnkurɛ kam o bicari dɩm ni.

Ku laan yi binaga mu dí nai. Maɲa zanzan lwarim yɛni di lɛni nyinyugu mu di ji woɲo kudonɲ, naa di lɛni di yiri. Krisi nɔɔnu wɔlu nan na yiri o titi tun wó lwarɩ lwarim o pɔɔri daani, di di na maɲi di ji kulɩ maama di. Lwarim na maɲi di lɛni di ji ni We cwɛɲɛ kam wɔ woɲo kulɩ di, o daa ta ye ni ku yi lwarim mu. Di na maɲi di ji ni pooni maleka di, o daa ta wó lwarɩ-di. Di bá wantɩ di gan-o. Bɛɲwaanɩ We Joro di We taani dɩm wɔ o bicari wɔni, yi tuntɩ mu wó pa o lwarɩ lanyiranɩ di balɔɔ o pɔɔri daani.

Ku nan dai vara bam di ciciri biɛ bam yiranɩ mu kaagi o bicari. Dí ta nɛ baaru o na ze sana zimbɛ yi o sai. Sutaani maɲi Zezi nɔɔnu di lugu baɲa wɛɛnu tilɩ nabiinɛ fra na zuuru tun mu. Ku na yi sana di boorim di sɛ, naa sɛbu-swɛnɛ di liri kɛm di wɛɛnu tidonnɛ.

Wɛɛnu tum kontɩ nan bá wantɩ Krisi nɔɔnu ti ganɩ. Bɛɲwaanɩ o maɲi o ti di Zezi mu ku na yi di lugu fra yam laɲa ni. Ti fra daa ba jig-o si ku pa ti daa wan-o. Baaru wudonɲ di mu ta wurɩ o na jigɩ sugɩ o maa zɔ o bicari dɩm. Ku maa bri balɩ na ba tɔɲi We tun na ki We nɔɔna bam te tun mu. Bitar-balwaarɩ tilɩ ba na ŋɔɔni ba pai-ba tun nyi di sugɩ mu, ba jigɩ ba maa zɔ-ba

te. Maɲa zanzan ku nan yi balu na wi ba di yi Krisi nɔɔna, yi ba yagi ba ba tɔgi We cwɛnɛ lanyiranɩ tun mu ki We nɔɔna bam kuntu. We nɔɔnu wum nan nai o wupolo Zezi Krisi taanu diɩm wuni mu. Zezi tagi o wi:

« *Nɔɔna na twi abam yi ba beesi abam, yi ba fo vwan ba te wo-balwaarv dwi maama ba pa abam amv yiri nwaanu tun, á jigi yu-yoŋo. Á taá jigi wupolo lanyiranɩ si We wó pa á na nyɔɔri zanzan Dl tee ni.* » (Matiyu 5:11-12.)

Sutaani tiini di kwaani di ma lwarum si di pɔɔri dɩbam di Zezi mu daani. Di lagi si di pɔɔri dɩbam di We sono kum mu daani. Nɔɔn-nɔɔnu nan bá wani o cɔgi dɩbam di Zezi Krisi sono kum daani. Ku na yi yaara, naa wu-cɔgɔ, naa beesa, naa kana, naa yinigɛ, naa cam dilu na wó ba tun, naa tɔvni, ti tɩtɩtɩ bá wani ti cɔgi dɩbam di Zezi Krisi sono kum daani. We nan na soe dɩbam tun, Dl tiini Dl pai dɩbam wɔnɔ wɛnɩ tum kuntu maama wuni. (*Á karumi Rom 8:35-39.*)

Nɔɔnu na jɔŋi We zɛnɛ yam maama o ma ki o jara zila, oó wani o zigi kɛŋkɛŋ maɲum di cam maama wuni. Ku yi di We Joro kum dam mu o me o wani wo-yɔɔru tum o wubuɲa na lagi si o ki tun. O ye si Zezi jigi dam o dwe sutaani di di kwaga tɔgina bam maama. Zezi mu wani sutaani, di lwarum di tɔvni. Kuntu dɩbam di wó wani sutaani yi dí wó na nɲia kalu na ba ti We tee ni.

Calicva kam ka na maa bri ni o bicari lwarti lanyirani di baloro di poro daani tun nai mu fasi, yi ka nyuna. O bicari laan su di We Joro dam mu.

We maleka kam na zigi o yuu ni tun maa bri ni o jigi We taani dum o bicari ni. Di ma pa o lwarti ni balu na wani baloro tun wu na yu-yoro mu. (*A karumi Brim tano 2:7,11,17,26 di 3:5,12,21.*)

Sabia tampogo kum ku ni na puri tun maa bri ni, o kwe o njwa di kulv maama o na jigi tun o pa We mu. O ba mai o sabu kum o ki lwarti. O ma-ku o zani yinigə tiinə mu, yi o li We təri di sono peeri ku wuni o pai We di o wupolo. O mai-ku o tugi kulv na wu pa We zula tun mu.

Dipe di kaləgə deen yi de maama wodi mu. Ku maa bri ni o ba di woro kulv na ba zani o yira tun mu. O ba nyo sana. O nan ba nyo sigari naa o lani nanwali di gwə. O yiri o titi mu, o ba lagi si o cəgi o yira yam, ya na yi We Joro digə tun njwaani. O loori We mu maɲa maama, ku na yi We-digə ni, naa o titi səgə ni. Maɲa maama o kikili o səgə tiinə mu, yi ba wəli daani ba wari We. Beɲwaani o ye ni We nəonu ba wani o taa njwa lanyirani, yi o ba loori We.

We tɔnɔ kum ku na puri tun bri ni o karimɩ We taani de maama mu. kuntu mu pai o jigi swan di dam di ŋwia, di wo-laaru tilu maama We na lagi si Dl pa Dl nɔɔna tun. We taani dum mu yi kania ka na pa-o pooni yi o vea. Dintu mu yi o sugu o na maa zali sutaani. We taani dum mu ta nyi di wɔdiu kulu na pai ŋwia tun, di nyi di niu mu o na ma nii o titi di wuni.

O bicari su di wupolo. Nɔɔna na maŋi ba yaar-o o na tɔgi Zezi cwɛŋɔ kam ŋwaani tun di, o ta jigi wupolo. Beŋwaani o ye ni nɔɔnu bá wanti o na ŋwia kalu na ba ti tun We tee ni, di o na wu se yaara ni Zezi Krisi na se o ti tɔvɔn-dagara kam baŋa ni te tun. O ye ni o tɔgi di Zezi mu o ti, yi o joori o bi o na ŋwi-dUŋa kam. Lele kuntu o laan beeri wɛɛnu tilu na yi We-sɔŋɔ wɛɛnu tum mu. Nabiinɔ bá wanti ba na-ti di ba yiɔ. Tuntu mu wó ta wura maŋa kalu na ba ti tun. Nɔɔnu wuntu ti o yigɔ mu si o jeeri Baŋa-We. O nyi di tiu kulu na zigɩ na ni ni, yi ku lɛri biɔ te tun mu. (*Lɛŋ-ŋwi tɔnɔ 1:1-3.*) O bicari dum su di We sono mu. O daa ba kwari tɔvɔni. (*1 Zan 4:18-21.*)

Nyinyugv fugə tu

We nəənv na tıga o maa ve We sənjə te tın:

Zezi tagi Zan 11:25-26 kum wɔni o wi:

« Amv mv yi twa biinu di ηwia tu. WUlv na ki o wv-didva di amv tun, o na maɲi o ti di, kvntv tu ta wó na ηwia. kvlv na wəli da tun, wvlv maama na ηwi yi o ki o wv-didva di amv tun, tvvni daa bá ja kvntv tu maɲa di maɲa. »

Zezi daa ma ta ta o wi:

« A lagi a ta ciga mv di abam si, wvlv maama na ni a taani dim yi o daari o ki o wv-didva di wvlv na tvɲi-ni tun, kvntv tu jigi ηwi-dUɲa kalv na ba ti tun. Ba daa bá di o taani. kvntv tu nuɲi tvvni wvni mv, o zv ηwia kalv na ba ti tun wvni. » (Zan 5:24.)

Kvntv, Zezi Kriɲi nɔɔnv ba kwari fvuni di tvvni. Beɲwaani Zezi wani tvvni di di dam dim maama. Tvvni daa bá wani di cɔgi Wε nɔɔna. « Dí nan ki Wε le di Dɩ na paɪ dɩbam wɔnɔ dí Yuutu Zezi Kriɲi ηwaani si dí wani tvvni di di dam dim maama tun. » (1 Korenti 15:54-57.)

Nɔɔnv na tɔgi Zezi o daa ba kwari tvvni. O mumaja na yi si o viiri o daari lvgv , oúo vu Wε sɔɲɔ di wupolo mv ni Pooli na tagi te tun. Á na karumi Filipi 1:23, kv wi:

« Kvlv na jigi fra kv pa-ni tun mv yi si a yagi lvgv banya, si a daari a vu Zezi Kriɲi te a taa wvra. kvntv wó tiini kv taa lana. »

Wε nɔɔnv lagi di o wv maama si o vu Zezi na tigi o vri-o lwarim wvni tun te mv. Wε Joro kum paɪ o guli Zezi taani

dintu woŋo mu maŋa maama. Zezi deen tagi di o karabiə bam
o wi:

« Á yi pa á bicara taa maga. Ki-na á wv-didva di We, si á ki
á wv-didva di amv di. A Ko wum sɔŋɔ ni, je zanzan mu wura.
A nan lagi a vu a kwe je mu a pa abam. Kv na dai ciga, a ya bá
ta di abam. A na ve a kwe je sum a ti abam ŋwaani, a laan wó
joori a ba a ja abam, si á tɔgi á vu á taá wv amv na wv me
tun. » (Zan 14:1-3.)

1 Korenti 2:9 kum tagi kv wi:

« We fɔgi Dl ki wo-laaru Dl tiŋi, si Dl pa balv na so-Dl tun.
Nabiina yi wv ne wəənu tum kontv doŋ, yi ba zwa wv ni ti ŋwa,
yi ba ba jigi ti wobvɔŋa di. »

Lugu baŋa yo woŋo tərə n na wó kwe n ma n maŋi kulu We
na ti kv yigə Dl tiŋi si Dl pa dibam balv na tɔgi Zezi lugu
baŋa yo tun.

Nyinyugv fugə tu wum maa bri dibam We nɔɔnv ciga ciga
tuvni na yi te tun mu. Dí ne si We maleka kam zigi da mu,
si ka ja-o ka vu We-sɔŋɔ. O siun kum di o joro kum yagi o yira
yalv na tv tun mu, yi o joro kum laan maa ke We-sɔŋɔ. O deen
ŋwi Zezi ŋwaani mu, o nan daa ta tigi o ve Zezi te mu.

Baŋa-We wó jeer-o yi Dl zaan-o Dl wi:

« Nmv yi tuntvɔŋ-ŋvm. Nmv suni n ki ciga., nan ba si dí ki
wvpolo daanu. » (Á karımı Matiyu 25:21.)

Sutaani daa ba jigi dam did-o daga.

Brum tɔnɔ 14:13 tagi ku wi:

« *Balv na se dí Yuutu wɔm yi ba ba ba ti tin wó ta jigi yu-yoŋo. Baá sin di ba tɔvɛ-ɛɛera yam, beŋwaani ba kəm-laaru mv wó ta tɔgi-ba. »*

We wó zəni abam si á na karımı tɔnɔ kuntu, si á se ku kwiaə yam, si á kwe á titi á pa Zezi. Beŋwaani We lagi si dí kwe dí bicara mv dí pa-DL. (*Á karımı Butar-dundi tɔnɔ 23:26.*)

We nan wó pa-m bicari dilv na lana tin. Yi zaŋi n se si sutaani gani n bicari si n ta n tɔgi balɔɔ cwəŋə. Nɔɔnɔ wulv na tugɔ o titi tin yi joro mv. (*Á karımı Butar-dundi tɔnɔ 28:26.*)

Wulv nan na tugɔ We tin wó na vrum. Yagi lwarum si n daari n ta n tɔgi Zezi ciga kam. Á na karımı Rom tɔnɔ 6:23, ku wi:

« *Lwarım ŋwurɔv yi tɔvni mv. Kv daari We peeri dilv DL na pe dibam zaani tin mv yi ŋwia kalv na ba ti tin We tee ni, dí na ŋwi di dí Yuutu Zezi Kri si tin ŋwaani. »*

Nmv na kwe n ŋwia n pa Zezi tin, laan nan kwaani si n ta n jigi We taani dim di na yi ciga tin n bicari ni. Laan nan ta n jigi Zezi sono kum n bicari ni.

Á karımı Pooli deen na tagi kulv 2 *Timoti 1:12* kum woni ku wi:

« *Amv ye ni a ki a wv-didva di Zezi mv, yi a ye ni wonto wó wani o nii kulv maama We na kwe DL ki a jɛŋa ni tin banja ni, si kv taa ve de dim o na wó joori o ba tin ».*

Kwaanı n ta n loori We dı Dl Joro kum dam. Nan ta n jıgı Zezi na yı dıbam Yuutu tun sono kum n bıcarı nı, sı n ta n nii wuntu yıranı, sı wum mu yı cwəŋə dı cıga tu dı ŋwıa tu. Zezi mu yı dıbam Yuutu wulu na wó joori o ba o joŋi dıbam tun.

« Zuli-na We dilv na jıgı dam sı Dl taa cv abam sı á yı tu tusim wunu tun. Dl laan wó pa abam ba á zıgı Dl yigə nı yı tusim tərə, sı á na Dl paarı-zulə yam dı wopolu. Dıntv yıranı mu yı We, Dl doŋ daa tərə. Dl de dí Yuutu Zezi Krisi ŋwaanı mu Dl vri dıbam lwarım wunu. Dıntv mu maŋı dı zulə dı yıri kamunu dı paarı dı dam, kv na zıgı pulim nı kv ba kv yı zım, sı kv taa ve maŋa kalv na ba ti tun. Amina. »
(Zudi 24-25.)